

ZÁVĚREČNÁ ZPRÁVA

STUDIE O POTÍŽÍCH,

S NIMIŽ SE MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY SETKÁVAJÍ

V ŠETŘENÍCH TÝKAJÍCÍCH SE OCHRANY OBCHODU,

A JEJICH MOŽNÝCH ŘEŠENÍ

Září 2010

Studii provedla společnost

Gide Loyrette Nouel A.A.R.P.I

Prohlášení o vyloučení odpovědnosti:

Vyhotovení této zprávy zadala a financovala Evropská komise Evropské unie. Názory uvedené v této zprávě jsou názory autorů studie a nepředstavují oficiální stanovisko Evropské komise.

Tato studie byla vyhotovena pro Generální ředitelství Evropské komise pro obchod, konkrétně pro ředitelství H – Nástroje na ochranu obchodu.

Studie byla vyhotovena na základě odpovědí získaných od různých zúčastněných stran během pohovorů nebo v reakci na dotazník. Údaje byly získány z primárních zdrojů, tj. přímo od malých a středních podniků a vnitrostátních/evropských odvětvových sdružení, jejichž členy jsou malé a střední podniky a která se zúčastnila šetření týkajících se ochrany obchodu, jakož i od příslušných úředníků, kteří pracují ve správách členských států i evropských orgánů.

Studie přihlíží k vývoji příslušných právních předpisů EU (a WTO) a judikatury a rovněž postupů antidumpingových útvarů Komise, k němuž došlo do konce června 2010.

PODĚKOVÁNÍ

Společnost Gide Loyrette Nouel chce vyjádřit svou vděčnost za čas a cenné příspěvky všech osob, které se zúčastnily pohovorů. Obzvláště chce poděkovat panu Romainu Viardovi, který během své stáže v roce 2010 v kanceláři společnosti Gide Loyrette Nouel v Bruselu poskytl neocenitelnou pomoc.

OBSAH

1.	ÚVOD.....	6
1.1	Cíl a rozsah studie.....	6
1.2	Nástroje na ochranu obchodu.....	7
1.3	Malé a střední podniky.....	8
2.	ZVLÁŠTNÍ ZNAKY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ.....	9
2.1	Malé a střední podniky hrají v evropském hospodářství důležitou úlohu.....	9
2.2	Znevýhodnění spojená s malými a středními podniky.....	10
3.	PRAVIDLA EU A MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY.....	12
3.1	Přehled politiky EU týkající se malých a středních podniků.....	12
3.1.1	Zvláštní legislativní iniciativy týkající se malých a středních podniků.....	14
a)	Právo hospodářské soutěže: zvláštní zacházení v pravidlech „státní podpory“.....	14
b)	Daňové právo: zvláštní opatření k snížení DPH.....	15
c)	Právo obchodních společností: statut evropské soukromé společnosti, který je příznivý pro malé a střední podniky.....	16
3.1.2	Praktická opatření podporující programy pro malé a střední podniky.....	16
a)	Evropský týden malých a středních podniků.....	16
b)	Síť Enterprise Europe Network.....	17
c)	Evropský portál pro malé podniky, Access2finance, podnikový portál „Vaše Evropa“.....	17
3.2	Zvláštní iniciativy pro malé a střední podniky v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu jsou dosud okrajové.....	17
3.3	Možné iniciativy ve prospěch malých a středních podniků.....	19
3.3.1	Hlavní právní zásady.....	19
a)	Hlavní zásady WTO.....	19
b)	Hlavní zásady EU.....	20
3.3.2	Doporučené druhy iniciativ.....	21
4.	POTÍŽE, S NIMIŽ SE MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY SETKÁVAJÍ V ŘÍZENÍCH EU NA OCHRANU OBCHODU.....	24
4.1	Obecné problémy.....	24
4.1.1	Nedostatečná celková informovanost.....	24
4.1.2	Nedostatečné znalosti, pokud jde o to, kdy zvážit účast v řízení.....	26
a)	Dotčené zájmy a očekávané výsledky.....	27
b)	Doba trvání šetření a včasné/pozdní uplatnění opatření.....	28
c)	„Vzdálenost“ mezi malými a středními podniky a příslušnými správními orgány.....	28

d)	Ostatní faktory	29
4.2	Potíže před zahájením šetření	31
4.2.1	Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU	31
a)	Zdlouhavý proces podání podnětu.....	31
b)	Nepřiměřená zátěž, pokud jde o druh důkazů požadovaných pro podnět	32
c)	Postavení.....	32
4.2.2	Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU	33
4.3	Počáteční fáze šetření.....	34
4.3.1	Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU	34
a)	Dotazník k výběru vzorku	34
b)	Hlavní dotazník.....	34
4.3.2	Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU	35
a)	Přihlášení se Komisi	35
b)	Dotazník k výběru vzorku	36
c)	Hlavní dotazník.....	36
d)	Nedostatečná průhlednost, pokud jde o uplatňování kritéria týkajícího se zájmu Společenství.....	36
e)	Neexistence prostředků k sledování šetření.....	37
4.4	Pozdní fáze šetření	37
4.4.1	Sledování řízení.....	37
4.4.2	Komunikace s členskými státy.....	38
4.5	V prováděcí fázi	38
4.5.1	Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU	38
4.5.2	Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU	38
4.6	Předběžný závěr	39
5.	DOPORUČENÍ ZABÝVAJÍCÍ SE VÝŠE UVEDENÝMI PROBLÉMY.....	40
5.1	Zvýšení celkové informovanosti o šetřeních týkajících se ochrany obchodu.....	40
a)	Regionální workshopy	40
b)	Vyšší zapojení členských států jako „rozhraní“	41
c)	Lepší fungování asistenční služby GŘ pro obchod	42
d)	Zveřejnění zprávy úředníka pro slyšení k zvýšení průhlednosti a zlepšení znalostí malých a středních podniků	43
5.2	Poskytování informací a vysvětlení v konkrétních řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu	44
5.2.1	Evropská komise	44
5.2.2	Členské státy	45

5.2.3	Obchodní sdružení	45
5.3	Usnadnění pro malé a střední podniky.....	46
5.3.1	Ve fázi před zahájením šetření.....	46
	a) Pro výrobce z řad malých a středních podniků.....	46
	b) Pro dovozce, uživatele a obchodníky z řad malých a středních podniků.....	48
5.4	Ve fázi šetření	48
5.4.1	Pro výrobce z řad malých a středních podniků	48
	a) Výběr vzorku	48
	b) Hlavní dotazník.....	49
5.4.2	Pro dovozce a uživatele z řad malých a středních podniků	50
5.4.3	Sledování řízení.....	51
5.4.4	Komunikace s členskými státy.....	51
5.5	V prováděcí fázi	51
5.5.1	Pro výrobce z řad malých a středních podniků	51
	a) Evidence a uložení cel se zpětným účinkem může omezit obcházení	51
5.5.2	Pro dovozce a uživatele z řad malých a středních podniků	52
5.6	Předběžný závěr	53
6.	ŘÍZENÍ VE TŘETÍCH ZEMÍCH A EVROPSKÉ MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY	54
6.1	Účast společností z EU je prozatím omezená, to se však může změnit.....	54
6.2	Potíže vývozců z řad malých a středních podniků, kteří se účastní řízení ve třetích zemích	55
6.2.1	Nedostatečná informovanost.....	55
6.2.2	Praktické problémy, s nimiž se mohou potýkat vývozci z řad malých a středních podniků.....	55
6.2.3	Podpora dostupná v současnosti a její omezení	56
6.3	Navrhovaná řešení s ohledem na potíže, s nimiž se vývozci z řad malých a středních podniků setkávají ve třetích zemích.....	57
6.3.1	Vyšší celková informovanost malých a středních podniků	57
6.3.2	Poskytování informací malým a středním podnikům ve vztahu ke konkrétnímu šetření	58
6.3.3	Ostatní možné iniciativy, včetně zjednodušení.....	60
7.	ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY	61

1. ÚVOD

1.1 Cíl a rozsah studie

1. Cílem této studie je určit potíže, s nimiž se potýkají malé a střední podniky ve všech 27 členských státech Evropské unie (*dále jen „Evropa“ nebo „EU“*), účastní-li se šetření týkajících se ochrany obchodu, a vydat doporučení, pokud jde o možná řešení, jež by mohla usnadnit účast malých a středních podniků v těchto šetřeních¹.
2. Nápad provést tuto studii vzešel z procesu zvyšování průhlednosti, který byl zahájen v roce 2009 za českého předsednictví. Tento proces dospěl mimo jiné k závěru, že je nutno zlepšit situaci malých a středních podniků, pokud jde o šetření týkající se ochrany obchodu, a že je třeba provést studii s cílem určit potíže, s nimiž se tyto podniky potýkají, a navrhnout zlepšení.
3. Co se týká rozsahu studie, je třeba uvést toto:
 - Cílem studie není přezkoumat legitimitu využívání nástrojů na ochranu obchodu nebo možný výklad ustanovení obsažených ve stávajícím právním rámci za účelem „posílení“ nebo „oslabení“ používání nástrojů na ochranu obchodu.
 - Cíl studie je důsledně omezen na přezkoumání otázky, zda se malé a střední podniky setkávají s potížemi v důsledku svého postavení malých a středních podniků, účastní-li se šetření týkajících se ochrany obchodu, a pokud ano, s jakými.
 - Studie se týká všech kategorií malých a středních podniků (tj. výrobců, dovozců a uživatelů) a snahou bylo zajistit, aby se příslušné části zprávy výslovně zabývaly všemi zájmy.

¹ Viz nabídkové řízení související se smlouvou o provedení studie o potížích, s nimiž se malé a střední podniky setkávají v šetřeních týkajících se ochrany obchodu, a jejich možných řešení (dále jen „žadavací podmínky“), s. 6, v Bruselu dne 2. října 2009.

- Studie se týká potíží, s nimiž se malé a střední podniky potýkají při účasti v šetřeních týkajících se ochrany obchodu, která zahájila Evropská komise nebo třetí země².
 - Studie se pokouší navrhnout reálná řešení s cílem usnadnit úlohu malých a středních podniků v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, přičemž přihlíží k nutnosti nestrannosti a zákazu diskriminace ze strany příslušných orgánů.
 - Ve studii jsou navržena krátkodobá, střednědobá nebo dlouhodobá řešení, jež by Komise mohla přijmout, aniž by se změnil stávající právní rámec, a to případně ve formě „osvědčených postupů“³.
4. Pro účely této studie proběhl přímý dialog mezi autory a různými zúčastněnými stranami téměř ze všech 27 členských států. Zúčastněné strany, které souhlasily s pohovorem nebo předložily svá stanoviska písemně, představují reprezentativní skupinu se širokým zeměpisným pokrytím, zahrnující postoje zúčastněných stran (výrobců/dovozců/uživatelů), včetně orgánů veřejné správy a soukromých podniků⁴. Tato skupina se tudíž skládala z malých a středních podniků z různých členských států, evropských sdružení různých zájmových skupin a úředníků z evropských institucí nebo vnitrostátních orgánů, jež byli obeznámeni s problémy v souvislosti s šetřeními týkajícími se ochrany obchodu.

1.2 Nástroje na ochranu obchodu

5. Nástroji na ochranu obchodu, jichž se týká tato studie, jsou veškeré nástroje, které může EU nebo vlády třetích zemí použít s cílem odstranit újmu vyplývající z dumpingu ze strany soukromých podniků (tzv. „antidumpingová“ řízení), ze subvencí poskytovaných vládami (tzv. „vyrovnávací“ řízení) nebo ze zvýšeného a narušujícího dovozu (tzv. řízení o „ochranných opatření“).

² Řada třetích zemí, včetně tzv. „rozvíjejících se zemí“, se v posledních letech rostoucí měrou uchyluje k šetřením týkajícím se ochrany obchodu zaměřeným proti vývozcům z EU. Úkolem studie je přezkoumat, v jakém rozsahu přihlíží nová politika Evropské komise v oblasti řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, která zahájily třetí země, k potřebám malých a středních podniků účastnících se těchto řízení.

³ Zdrojem inspirace pro GŘ pro obchod by v tomto ohledu mohl být dokument GŘ pro hospodářskou soutěž s názvem „Best Practices on the conduct of proceedings concerning Articles 101 and 102 TFEU“ (Osvědčené postupy v řízeních týkajících se článků 101 a 102 SFEU).

⁴ Tuto skupinu tvořilo přibližně 120 dotazovaných osob, které již měly určité zkušenosti s šetřeními týkajícími se ochrany obchodu.

6. V Evropě jsou výše zmíněné nástroje obsaženy v těchto právních předpisech:
- *antidumpingová řízení* (základní antidumpingové nařízení ES č. 1225/2009)
 - *vyrovnávací řízení* (základní antisubvenční nařízení ES č. 597/2009)
 - *řízení o ochranných opatření* (nařízení ES č. 260/2009 o společných pravidlech dovozu [dovoz ze zemí, které jsou členy WTO]; nařízení ES č. 625/2009 o společných pravidlech dovozu z některých třetích zemí [dovoz ze zemí, které nejsou členy WTO]; nařízení ES č. 427/2003 o přechodném ochranném mechanismu pro určité dovážené produkty pocházející z Čínské lidové republiky).

1.3 Malé a střední podniky

7. Pojem malých a středních podniků je v čl. 2 odst. 1 doporučení Evropské komise 2003/361/ES vymezen takto:

„Podniky se považují za mikropodniky, malé a střední podniky, pokud zaměstnávají méně než 250 osob a mají roční obrát, který nepřesahuje 50 milionů EUR, a/nebo bilanční sumu roční rozvahy nepřesahující 43 milionů EUR“.

8. Tato studie byla vypracována na základě informací získaných od těchto společností a týkajících se této kategorie společností.

2. ZVLÁŠTNÍ ZNAKY MALÝCH A STŘEDNÍCH PODNIKŮ

2.1 Malé a střední podniky hrají v evropském hospodářství důležitou úlohu

9. Na malé a střední podniky se obvykle odkazuje jako na „páteř evropského hospodářství“⁵. Podle nejnovějších údajů v Evropě existuje 23 milionů malých a středních podniků, které tvoří 99 % společností v EU-27, zaměstnávají více než 100 milionů osob a připadá na ně 60 % HDP EU⁶.
10. Ještě překvapivější je skutečnost, že 92 % sektoru malých a středních podniků tvoří mikropodniky, které zaměstnávají méně než 10 osob⁷. Na malé a střední podniky jakožto významný zdroj tvorby pracovních příležitostí připadá 67 % pracovních míst v soukromém, nefinančním odvětví⁸ a vytvořením 9,4 milionu pracovních míst mezi roky 2002 a 2008 tyto podniky předstihly velké společnosti⁹. V řadě studií byla zjištěna přímá souvislost mezi malými a středními podniky a celkovým tempem hospodářského růstu¹⁰, zejména v období 2004–2006¹¹. Malé a střední podniky jsou často rovněž obzvláště inovativní se silnými, účinnými a úzkými vazbami na vysoké školy v podobě samostatných podniků.
11. Výrobci z řad malých a středních podniků působí především na evropském vnitřním trhu. Na rozdíl od příspěví malých a středních podniků k obchodu uvnitř EU je jejich

⁵ http://ec.europa.eu/enterprise/e_i/news/article_8750_en.htm, naposledy prohlíženo dne 2. července 2010.

⁶ Viz Evropská komise, GR pro hospodářskou soutěž, Příručka pravidel Společenství pro poskytování státní podpory malým a středním podnikům, s. 3. Tato příručka byla zveřejněna dne 25. února 2009 a naposledy byla prohlížena dne 9. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu:

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/sme_handbook.pdf

⁷ First section of the Annual Report on EU Small and Medium-sized Enterprises (První část výroční zprávy o malých a středních podnicích v EU), D. AUDRESTSCH, R. VAN DER HORST, T. KWAACK a R. THURIK, EIM Business & Policy Research, viz s. 5. V Zoetermeeru dne 12. ledna 2009, naposledy prohlíženo dne 14. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/files/craft/sme_perf_review/doc_08/spr08_annual_reporten.pdf

⁸ Viz poznámka pod čarou 6, s. 19. Pokud jde o vysoké příspěví malých a středních podniků k tvorbě nových pracovních míst, viz rovněž s. 37 téže zprávy.

⁹ Viz ověřování výkonnosti malých a středních podniků, výroční zpráva pro rok 2010 zveřejněna dne 11. června 2010, s. 6, naposledy prohlíženo dne 14. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/pdf/dgentr_annual_report2010_100511.pdf

¹⁰ Viz poznámka pod čarou č. 6, s. 39.

¹¹ *SMEs were the main drivers of economic growth between 2004 and 2006* (Malé a střední podniky byly v období 2004–2006 hlavní hnací silou hospodářského růstu), M. SCHMIEMANN, vydání č. 71/2009 zveřejněné dne 10. září 2009 na internetových stránkách Eurostatu http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-SF-09-071/EN/KS-SF-09-071-EN.PDF

pronikání do zahraničí mimo EU poměrně omezené, jelikož pouze 14 % z nich pořizuje dodávky v zámoří a pouze 13 % vyváží své výrobky za hranice EU¹².

12. Z těchto údajů vyplývá, že pokud jde o výrobce z řad malých a středních podniků, jakékoli iniciativy přijaté za účelem usnadnění jejich účasti v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu budou souviset především s jejich účastí v evropských řízeních, ačkoliv jejich zájmy s ohledem na řízení, která zahájily třetí země, pro ně budou pravděpodobně stále důležitější.
13. Řízení EU se budou pravděpodobně účastnit rovněž dovozci nebo uživatelé z řad evropských malých a středních podniků, kteří jsou logicky vystaveni mezinárodnímu obchodu, aby co nejvíce omezili možné změny týkající se jejich dovozu ze třetích zemí.

2.2 Znevýhodnění spojená s malými a středními podniky

14. Základním předpokladem, který opakovaně potvrdily všechny osoby dotazované v rámci této studie, je skutečnost, že vzhledem ke své velikosti se malé a střední podniky potýkají s řadou znevýhodnění: obtížný přístup k financování, omezené zdroje, problémy se získáním kvalifikovaných pracovníků nebo při vstupu na nové trhy. Znalost malých a středních podniků ohledně prostředí (hospodářského, právního a správního), v němž působí, se obvykle omezuje na to, co potřebují vědět ke svému každodennímu fungování a uspokojování bezprostředních potřeb. Tyto podniky se proto obvykle soustředí na své hlavní obchodní činnosti: vývoj, výrobu a uvádění svých výrobků na trh.
15. Ve většině případů si tyto podniky často nejsou vědomy práv a příležitostí, jež mohou využít, včetně práva používat nástroje proti nekalému obchodu nebo vznést námitku vůči používání těchto nástrojů. Nejsou-li malé a střední podniky dostatečně informovány o těchto nástrojích a neobdrží-li odpovídající pokyny, nebudou pravděpodobně ochotny věnovat čas a zdroje (lidské a finanční) záležitostem, které

¹² Studie „Internationalisation of European SMEs“ (Pronikání evropských malých a středních podniků do zahraničí), 2010, s. 5, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/market-access/internationalisation/index_en.htm

nevyžadují jejich bezprostřední pozornost, jako jsou šetření týkající se ochrany obchodu, jejichž pravidla a důsledky jsou pro ně poněkud nejasné. To ztěžuje skutečnost, že zaměstnanci ve většině malých a středních podniků v Evropě (vyjma podniků nacházejících se ve Spojeném království a Irsku) nehovoří anglicky.

3. PRAVIDLA EU A MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

3.1 Přehled politiky EU týkající se malých a středních podniků

16. Vzhledem k významu malých a středních podniků pro hospodářství EU a v souladu s dvojitým cílem spočívajícím v podpoře konkurenceschopnosti a růstu v Evropě je ve většině politik EU do značné míry uznána jejich zvláštní situace.
17. V Lisabonské strategii¹³, kterou Evropská rada zahájila v březnu 2000, bylo potvrzeno, že konkurenceschopnost Evropy velmi závisí na jejích malých podnicích, a jako cíl se stanovilo vytvoření prostředí příznivého pro malé a střední podniky, a to zavedením řady iniciativ a zvláštního právního rámce pro malé a střední podniky. Po zahájení Lisabonské strategie přijala Rada Evropskou chartu pro malé podniky, v níž se uvádí, že malé a střední podniky jsou „*páteří evropského hospodářství*“¹⁴ a že „*tvůrci politik náležitě přihlédnou k potřebám malých podniků a přijmou přímý závazek v deseti hlavních oblastech politiky*“¹⁵. To poté Rada znovu potvrdila na následujících zasedáních = zvláštním cílem týkajícím se malých a středních podniků je vytvoření „*jednoduchého, transparentního a snadno proveditelného*“ předpisového rámce¹⁶, jehož cílem je vytvoření „*co nejlepšího prostředí*“¹⁷ pro malé a střední podniky.
18. Dalším důležitým prvkem byla nová definice malých a středních podniků¹⁸, v níž Komise nepřímo uznala oprávněnost rozdílného zacházení s malými a středními podniky, jelikož uvedla, že cílem této nové definice je „*zajistit, aby větší podniky,*

¹³ Zasedání Evropské rady v Lisabonu ve dnech 23. a 24. března 2000.

¹⁴ Tamtéž, s. 1, znovu potvrzeno ve sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Malé a střední podniky – klíč k zajištění vyššího růstu a zaměstnanosti. Přezkum moderní politiky malých a středních podniků v polovině období, KOM (2007) 592 v konečném znění, v Bruselu dne 4. října 2007, s. 1.

¹⁵ Pokud jde o další informace, viz internetové stránky Evropské komise, GŘ pro podniky a průmysl, naposledy prohlíženo dne 11. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/best-practices/charter/index_en.htm

¹⁶ Rada Evropské unie, závěry předsednictví ze dne 23. a 24. března 2006, bod 26.

¹⁷ Evropská charta pro malé podniky.

¹⁸ Viz oddíl 1.3 výše odkazující na doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků [Úř. věst. L 124, 20.5.2003].

*keré nemají stejné problémy, neměly prospěch z podpůrných opatření určených výslovně malým a středním podnikům*¹⁹ (zdůraznění přidáno).

19. V roce 2005 bylo v jiném sdělení Komise potvrzeno, že je „zásadní zjednodušit právní a správní překážky zatěžující malé a střední podniky“, jakož i začlenit zásadu „mysli nejdříve v malém“ do všech politik EU, a uvedeno, že: „zvláštní význam má pro malé a střední podniky zejména zlepšení právní úpravy, neboť mají omezené zdroje a nedostačující odborné znalosti k tomu, aby byly schopny dodržovat často složité právní předpisy. Důkazy nasvědčují tomu, že malé a střední podniky mohou být rovněž nepoměrně postiženy správním zatížením.“ [...] „Na vnitrostátní úrovni i na úrovni EU je třeba vždy zvažovat vhodná opatření pro zmírnění zatížení malých a středních podniků v oblasti právních předpisů; užitečné by mohlo být i zavedení zvláštních ustanovení pro malé a střední podniky. Mohly by zahrnovat delší přechodná období, snížené poplatky, zjednodušené požadavky na podávání zpráv, dokonce i výjimky, nebo pomoc, a to například v podobě asistenčních služeb. [...] Komise i členské státy by měly podniknout kroky ve specifických oblastech politiky ke zmírnění zatížení malých a středních podniků a k lepšímu zohlednění jejich konkrétních potřeb.“²⁰
20. Výše uvedené skutečnosti Komise znovu potvrdila ve svém přezkumu moderní politiky malých a středních podniků v polovině období, který se uskutečnil v roce 2007, a uvedla, že „tam, kde se na malé a střední podniky vztahují právní předpisy EU, by měla být vytvořena zvláštní opatření na pomoc těmto podnikům“ (zdůraznění přidáno)²¹.

¹⁹ Viz shrnutí doporučení Komise 2003/361/ES ze dne 6. května 2003 o definici mikropodniků a malých a středních podniků [Úř. věst. L 124, 20.5.2003] k dispozici na adrese:

http://europa.eu/legislation_summaries/enterprise/business_environment/n26026_en.htm

²⁰ Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Plnění Lisabonského programu Společenství – moderní politika malých a středních podniků pro růst a zaměstnanost, KOM(2005) 551 v konečném znění, v Bruselu dne 10. listopadu 2005, viz s. 7–8.

²¹ Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – Malé a střední podniky – klíč k zajištění vyššího růstu a zaměstnanosti. Přezkum moderní politiky malých a středních podniků v polovině období, KOM (2007) 592 v konečném znění, v Bruselu dne 4. října 2007. Ve sdělení je rovněž uvedeno, že malé a střední podniky nesou v porovnání s většími podniky „neúměrnou regulační a administrativní zátěž“. Viz s. 11.

21. Cílem dokumentu „Small Business Act“ pro Evropu²² z roku 2008, označeného jako základ politiky EU týkající se malých a středních podniků, bylo „nezvratně zakotvit zásadu „Zelenou malým a středním podnikům“ do tvorby politik od regulace po veřejnou službu a podporovat růst malých a středních podniků tím, že jim pomůže zvládnout přetrvávající obtíže, které jejich rozvoji brání“ (zdůraznění přidáno)²³.
22. V roce 2009 byly zavedeny zvláštní pokyny k posuzování dopadů všech významných legislativních návrhů a návrhů politik týkajících se malých a středních podniků²⁴.

3.1.1 Zvláštní legislativní iniciativy týkající se malých a středních podniků

23. Dosud obsahuje 83 právních předpisů EU zvláštní opatření politiky týkající se malých a středních podniků²⁵. Některé právní předpisy obsahují výjimky založené na velikosti, zvláštní zacházení s malými a středními podniky, dočasné výjimky nebo zjednodušené vnitrostátní právní požadavky²⁶. Ačkoliv odkaz na všechny tyto právní texty je mimo oblast působnosti této studie, je užitečné uvést několik z nich jako příklad.

(a) Právo hospodářské soutěže: zvláštní zacházení v pravidlech „státní podpory“

²² Sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů – „Zelenou malým a středním podnikům.“ „Small Business Act“ pro Evropu, KOM(2008) 394 v konečném znění, v Bruselu dne 25. června 2008.

²³ Tamtéž, s. 3. SBA obsahuje soubor 10 zásad upravujících tvorbu a provádění politik týkajících se malých a středních podniků, soubor legislativních návrhů a nových opatření, jež se řídí zásadou „Zelenou malým a středním podnikům“, a soubor nových opatření politiky k provedení těchto deseti zásad podle potřeb malých a středních podniků. Pokud jde o provádění „Small Business Act“ pro Evropu v roce 2009, viz zpráva o provádění SBA, pracovní dokument Komise, s. 2, KOM(2009) 680, Brusel, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/implementation/index_en.htm, viz rovněž sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zelenou malým a středním podnikům.“ „Small Business Act“ pro Evropu, SEK (2008) 2101 a SEK(2008) 2102, zejména s. 3, v Bruselu dne 25. června 2008, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

²⁴ Pokyny k posuzování dopadů ze dne 15. ledna 2009, SEK(2009) 92. Toto posouzení je založeno na třístupňovém testu: předběžné posouzení podniků, které budou pravděpodobně dotčeny, měření dopadů na malé a střední podniky (analýza nákladů a přínosů) a případně použití zmírňujících opatření.

²⁵ Evaluation of the application of the Think Small First principle in EU legislation and programmes (Hodnocení uplatňování zásady „Zelenou malým a středním podnikům“ v právních předpisech a programech EU), závěrečná zpráva předložená společností GHK, shrnutí, s. 3.

²⁶ Tamtéž, s. 4.

24. V roce 2005 zjednodušila Komise pravidla Společenství týkající se státní podpory pro inovace s cílem podpořit inovace ze strany malých a středních podniků. V roce 2007 zvýšila Komise prahovou hodnotu *de minimis*, pod kterou nemusí být podpora oznamována, a předložila návrhy na zvýšení podpory pro malé a střední podniky. Komise mimoto zavedla nový rámec pro státní podporu pro výzkum a inovace s vyššími finančními prostředky dostupnými pro malé a střední podniky a pružnými pravidly týkajícími se nákladů malých a středních podniků souvisejících s právy k duševnímu vlastnictví. V roce 2009 bylo přijato obecné nařízení o blokových výjimkách, podle něhož jsou opatření státní podpory pro malé a střední podniky vyňata z oznamovací povinnosti²⁷. Všechna výše uvedená opatření a jiná zvláštní opatření týkající se malých a středních podniků související se státní podporou byla uvedena v „Příručce pravidel Společenství pro poskytování státní podpory malým a středním podnikům“, která byla přijata v roce 2009²⁸.

(b) Daňové právo: zvláštní opatření k snížení DPH

25. Jako součást „Small Business Act“ vstoupil v roce 2009 v platnost návrh Komise (GŘ TAXUD) na snížení sazeb DPH v mnoha odvětvích, v nichž působí malé a střední podniky (zejména ve službách s vysokým podílem lidské práce)²⁹. Cílem navrhovaného přepracování směrnice o opožděných platbách je zlepšit peněžní toky

²⁷ Pokud jde o provádění „Small Business Act“ pro Evropu v roce 2009, viz zpráva o provádění SBA, pracovní dokument Komise, s. 2, KOM(2009) 680, Brusel, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/implementation/index_en.htm, a nařízení Komise (ES) č. 800/2008 ze dne 6. srpna 2008, kterým se v souladu s články 87 a 88 Smlouvy o ES prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné se společným trhem (obecné nařízení o blokových výjimkách), Úř. věst. L 214, 9.8.2008, zejména 54. bod odůvodnění, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/block.html

²⁸ Viz Evropská komise, GŘ pro hospodářskou soutěž, Příručka pravidel Společenství pro poskytování státní podpory malým a středním podnikům, s. 5. Tato příručka byla zveřejněna dne 25. února 2009 a je k dispozici na adrese (naposledy prohlíženo dne 9. června 2009):

http://ec.europa.eu/competition/state_aid/studies_reports/sme_handbook_cs.pdf.

²⁹ Viz zpráva o provádění SBA, pracovní dokument Komise, s. 2, KOM(2009) 680, Brusel, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/implementation/index_en.htm, a rovněž návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty, SEK(2008) 2190 a SEK(2008) 2191, KOM(2008) 428 v konečném znění, v Bruselu dne 7. července 2008, s. 3 a 4, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2008:0428:FIN:CS:PDF> Tento návrh vedl k přijetí směrnice Rady 2009/47/ES ze dne 5. května 2009, kterou se mění směrnice 2006/112/ES, pokud jde o snížené sazby daně z přidané hodnoty, Úř. věst. L 116, 9.5.2009, naposledy prohlíženo dne 10. června 2010, k dispozici na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2009:116:0018:0020:CS:PDF>

malých a středních podniků³⁰. Další návrh týkající se fakturování DPH doplňuje „Small Business Act“ tím, že rozšiřuje rozsah používání zjednodušených faktur, které se mohou týkat nižších částek, což je obzvláště důležité pro malé a střední podniky, a umožňuje členským státům, aby malým a středním podnikům povolily účtovat DPH na hotovostním základě v rámci režimu hotovostního účetnictví³¹.

(c) Právo obchodních společností: statut evropské soukromé společnosti, který je příznivý pro malé a střední podniky

26. Jako součást „Small Business Act“ má návrh Komise týkající se „statutu evropské soukromé společnosti“ zajistit, aby byl jednotný trh dostupnější pro malé a střední podniky, a to vytvořením nové evropské právní formy pro malé a střední podniky, jejímž cílem je zlepšit jejich konkurenceschopnosti³².

3.1.2 Praktická opatření podporující programy pro malé a střední podniky

27. V souladu s politikou EU týkající se malých a středních podniků a mnoha legislativními texty, které malým a středním podnikům zajišťují zvláštní zacházení, přijaly evropské orgány v koordinaci s členskými státy různá praktická opatření s cílem pomoci malým a středním podnikům. Jako příklad lze zmínit následující:

(a) Evropský týden malých a středních podniků

28. Evropský týden malých a středních podniků³³, který byl poprvé zmíněn v „Small Business Act“ pro Evropu, představuje zastřešující událost pro mnoho akcí

³⁰ Návrh směrnice Evropského Parlamentu a Rady o postupu proti opožděným platbám v obchodních transakcích (přepřacované znění) – Provádění „Small Business Act“, zejména s. 2 a 4, KOM(2009) 126 v konečném znění, v Bruselu dne 8. dubna 2009, naposledy prohlíženo dne 11. června 2010, k dispozici na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0126:FIN:CS:PDF>

³¹ Viz návrh směrnice Rady, kterou se mění směrnice 2006/112/ES o společném systému daně z přidané hodnoty, pokud jde o pravidla fakturace, s. 3, naposledy prohlíženo dne 11. června 2010, k dispozici na adrese: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=COM:2009:0021:FIN:CS:PDF>

³² Viz návrh nařízení Rady o statutu evropské soukromé společnosti, zejména s. 2 a 3, SEK(2008) 2098 a SEK(2008) 2099, KOM(2008) 396/3, Brusel, 2008/xxxx (CNS), naposledy prohlíženo dne 11. června 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/internal_market/company/docs/epc/proposal_en.pdf

³³ Viz internetové stránky Evropské komise, GŘ pro podniky a průmysl, Evropský týden malých a středních podniků, naposledy prohlíženo dne 20. května 2010, k dispozici na adrese: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/entrepreneurship/sme-week/index_en.htm

a podobných událostí, jež se konají v celé Evropě³⁴ a které malé a střední podniky informují o pomoci a podpoře, kterou jim poskytují evropské, vnitrostátní, regionální a místní orgány.

(b) Síť Enterprise Europe Network

29. Enterprise Europe Network je síť pro podporu podnikání, která zahrnuje 600 partnerských organizací působících ve 44 zemích. Do prosince 2009 dosáhla tato síť jistého úspěchu, pokud jde o zapojení přibližně 3 000 profesionálních pracovníků a poskytnutí pomoci přibližně 3 milionům malých a středních podniků³⁵.

(c) Evropský portál pro malé podniky, internetové stránky Access2finance, portál Vaše Evropa – Podniky

30. Kromě internetových stránek dvou výše uvedených programů, tj. „Evropského týdne malých a středních podniků“ a sítě „Enterprise Europe Network“, šíří Evropská komise informace o politikách EU týkajících se malých a středních podniků prostřednictvím internetových stránek jako Evropský portál pro malé podniky, Access2finance a portálu Vaše Evropa – Podniky³⁶.

3.2 Zvláštní iniciativy pro malé a střední podniky v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu jsou dosud okrajové

31. Navzdory obecnému záměru EU usnadňovat činnosti a rozvoj malých a středních podniků jsou tyto iniciativy v rámci útvarů Evropské komise pro ochranu obchodu i nadále okrajové.

³⁴ Tamtéž.

³⁵ Tato rozšířená síť představuje rovněž více než 10 000 uspořádaných událostí, které přibližně 400 000 malých a středních podniků umožnily zakročit a uzavřít 1 400 dohod o obchodní a technické spolupráci; viz sdělení Komise Radě, Evropskému parlamentu, Evropskému hospodářskému a sociálnímu výboru a Výboru regionů „Zelenou malým a středním podnikům“. „Small Business Act“ pro Evropu, KOM(2008) 394 v konečném znění, 25. června 2008, s. 7.

³⁶ Pro přístup na Evropský portál pro malé podniky (naposledy prohlíženo dne 11. června 2010) klikněte na tento internetový odkaz: http://ec.europa.eu/small-business/index_cs.htm, pro přístup k Access2finance (naposledy prohlíženo dne 11. června 2010) klikněte na tento internetový odkaz: <http://www.access2finance.eu/> a pro přístup k podnikovému portálu Vaše Evropa – Podniky (naposledy prohlíženo dne 11. června 2010) klikněte na tento internetový odkaz: http://ec.europa.eu/youreurope/business/index_cs.htm.

32. To může být zapříčiněno skutečností, že útvary Komise pověřené šetřeními týkajícími se ochrany obchodu v zásadě uplatňují v zájmu zákazu diskriminace, neutrality a objektivit (snad s výjimkou mimořádných případů) jednotné zacházení se všemi společnostmi účastnicími se evropských šetření týkajících se ochrany obchodu bez ohledu na jejich velikost či jejich zájem v dané věci (výrobce, dovozce, uživatel).
33. Stejně zacházení se všemi společnostmi však může určité podniky, zejména malé a střední, v praxi znevýhodňovat.
34. Jednou konkrétní iniciativou, která v posledních letech probíhala, je asistenční služba (helpdesk) pro otázky ochrany obchodu určená pro malé a střední podniky³⁷, která byla zřízena v roce 2007³⁸. Kontaktní údaje této služby jsou k dispozici na internetových stránkách GŘ pro obchod³⁹ a tato asistenční služba má poskytovat pomoc společnostem, jež se kvůli své malé velikosti či roztržitosti odvětví, v němž působí, mohou potýkat s technickými problémy⁴⁰. Asistenční služba by měla být s to odpovídat na dotazy a řešit problémy související jak s šetřeními týkajícími se ochrany obchodu, jež souvisí s konkrétním případem nebo mají obecnou povahu, tak i s postupy nebo obsahem řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu⁴¹.
35. Z pohovorů, které se uskutečnily s malými a středními podniky, odvětvovými sdruženími a úředníky Komise a vnitrostátních orgánů, však vyplynulo, že (jak se zdá) nejsou malé a střední podniky o existenci asistenční služby informovány⁴².

³⁷ Kampaně k zvýšení informovanosti, které Evropská komise v posledních letech uskutečnila v hlavních městech členských států nebo ve třetích zemích, nebyly (pokud je autorům známo) zaměřeny konkrétně na záležitosti týkající se malých a středních podniků.

³⁸ Viz dokument připojený ke zprávě Komise Evropskému parlamentu – 26. výroční zpráva o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech Společenství (2007), s. 18, [KOM(2008) 877 v konečném znění], pracovní dokument útvarů Komise.

³⁹ Srov. naposledy prohlíženo dne 9. června 2010 pomocí tohoto internetového odkazu: http://ec.europa.eu/trade/contact/#_trade-defence-contacts

⁴⁰ Viz dokument připojený ke zprávě Komise Evropskému parlamentu – 26. výroční zpráva o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech Společenství (2007), s. 18, [KOM(2008) 877 v konečném znění], pracovní dokument útvarů Komise.

⁴¹ Dokument připojený k 27. výroční zprávě Komise Evropskému parlamentu o antidumpingových, antisubvenčních a ochranných činnostech Společenství (2008), s. 18, KOM (2009) 573, pracovní dokument útvarů Komise, v Bruselu dne 26. října 2009.

36. Mimoto bylo rovněž zjištěno, že se asistenční služba pro malé a střední podniky ve své současné podobě nejvíce jeví jako skutečně samostatná jednotka s jednoznačným pověřením podporovat malé a střední podniky, nýbrž spíše jako další správní úroveň, jejíž přínos není bezprostředně zřejmý. Malé a střední podniky, které se na asistenční službu obrátily, uváděly, že asistenční služba funguje spíše jako středisko telefonických služeb, jehož prostřednictvím jsou společnosti odkázány na pracovníka oddělení pro ochranu obchodu, který vyřizuje případy, jenž však není výslovně vyškolen nebo přidělen pro práci s malými a středními podniky a pro tyto podniky v rámci skutečně samostatné a funkční asistenční služby pro tuto kategorii podniků.

3.3 Možné iniciativy ve prospěch malých a středních podniků

3.3.1 Hlavní právní zásady

37. Prakticky všechny malé a střední podniky, s nimiž byl veden pohovor, ať už na straně výrobců, či na straně dovozců a uživatelů, se domnívaly, že Komise tím, jak s nimi zachází, nebere ve skutečnosti v potaz jejich zvláštní znevýhodnění, a proto je zátěž, která je těmto podnikům v takovýchto řízeních uložena, nepřiměřená a neúměrně velká. Tyto podniky například poukázaly na skutečnost, že požadavek týkající se zvláštní kategorie informací, který mohou snadno splnit větší společnosti, může pro menší podniky představovat nepřekonatelné potíže. Zacházení s malými a středními podniky v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu je tudíž poněkud v rozporu s obecnou politikou EU týkající se malých a středních podniků, jak je vymezena ve sdělení ze dne 10. listopadu 2005, a se zvláštními pravidly uplatňovanými v jednotlivých odvětvích.
38. Mimoto existuje řada zásad, na jejichž základě nelze odůvodnit opatření, které určité kategorii hospodářských subjektů ukládá nepřiměřenou zátěž. Pokud jde o užitečné hlavní zásady, je nutno zdůraznit tyto:

(a) Hlavní zásady WTO

⁴² Jak bude prokázáno v této studii, opakujícím se modelem je, že hlavní překážkou dosažení pokroku a/nebo usnadnění účasti malých a středních podniků v šetřeních týkajících se ochrany obchodu je nedostatečná informovanost.

39. V čl. 6 odst. 13 antidumpingové dohody WTO je stanoveno, že:

„Úřady vezmou náležitě v úvahu potíže, které zaznamenaly zúčastněné strany, zejména malé podniky, při podávání požadovaných informací a poskytnou jim veškerou možnou pomoc“ (zdůraznění přidáno).

40. Toto ustanovení je důležitým ukazatelem, že v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu je nutno vzít v úvahu zvláštní potíže určitých zúčastněných stran, jako jsou výrobci, dovozci nebo uživatelé z řad malých a středních podniků.

41. Je třeba poukázat rovněž na spor WTO USA – ocelové výrobky válcované za tepla⁴³, v němž odvolací orgán přezkoumal výklad soudu týkající se povinnosti zúčastněných stran spolupracovat, kterou ukládá bod 7 přílohy II antidumpingové dohody. Odvolací orgán připomenul čl. 6 odst. 13 antidumpingové dohody, a ačkoli nezmínil výslovně malé podniky, podotkl, že úřady provádějící šetření musí:

„brát určitý ohled nebo přijmout opatření s cílem pomoci zúčastněným stranám při podávání informací“ a *„náležitě přihlídnout ke skutečným „obtížím“, s nimiž se zúčastněné strany potýkají“*⁴⁴.

42. Odvolací orgán konstatoval, že se dohoda řídí zásadou dobré víry (vyjádřenou v bodě 2 přílohy II), která by měla úřadům zabraňovat v tom, aby trvaly na „absolutních normách“ nebo zúčastněným stranám ukládaly „nepřiměřenou zátěž“⁴⁵.

43. Kritériem, které použil odvolací orgán, bylo kritérium proporcionality, jež srovnává zájmy úřadů provádějících šetření se zájmy zúčastněných stran a jehož cílem je zamezit nepřiměřeným situacím.

(b) Hlavní zásady EU

⁴³ Zpráva odvolacího orgánu, *Spojené státy americké – Antidumpingová opatření vztahující se na některé ocelové výrobky válcované za tepla, které pocházejí z Japonska*, WT/DS184/AB/R, 24. července 2001.

⁴⁴ Tamtéž, body 102 a 104.

44. Nutnost zamezit nepřiměřeným situacím se odráží rovněž v judikatuře Soudního dvora Evropské unie. Zvláštní iniciativy pro malé a střední podniky by mohly být posouzeny předně podle základních zásad evropského práva, podle nichž *„zásada proporcionality vyžaduje, aby akty orgánů Společenství nepřekročily meze toho, co je přiměřené a nezbytné k dosažení sledovaného cíle, přičemž diskriminace představuje [...] stejné zacházení s různými situacemi“*⁴⁶. Soud rovněž uvedl, že *„pokud se nabízí volba mezi několika přiměřenými opatřeními, je třeba zvolit opatření nejméně omezující a dbát na to, aby způsobené nepříznivé následky nebyly nepřiměřené vzhledem ke sledovaným cílům“*⁴⁷.
45. Zvláštní iniciativy pro malé a střední podniky by bylo možné posoudit rovněž podle další základní zásady evropského práva, a to zásady rovnosti, která je uznávána jako *„obecná zásada, kterou musí dodržovat všechny soudy“*⁴⁸. Tato obecná zásada vyžaduje, aby se se srovnatelnými situacemi nezacházelo odlišně, ledaže je rozdílné zacházení objektivně odůvodněné. Porušení zásady rovného zacházení předpokládá, že dotyčné situace jsou srovnatelné nebo že rozdílné zacházení není objektivně odůvodněné s přihlédnutím ke všem prvkům, které je charakterizují. Tyto prvky a jejich srovnatelnost je nutno určit a posoudit ve světle předmětu a cíle a rovněž na základě zásad a cílů dané oblasti⁴⁹.

3.3.2 Doporučené druhy iniciativ

46. Podle názoru autorů by bylo možné dosáhnout zlepšení situace malých a středních podniků v rámci řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu těmito způsoby:
- *Zvýšením informovanosti malých a středních podniků o nástrojích na ochranu obchodu*

⁴⁵ Tamtéž, body 1–104.

⁴⁶ Rozsudek Tribunálu ze dne 23. října 2003 ve věci T-65/98, *Van den Bergh Foods v. Komise*, Sb. rozh. s. II-4653, body 201, 203–205.

⁴⁷ Rozsudek Tribunálu ze dne 11. září 2002 ve věci T-13/99, *Pfizer Animal Health v. Rada*, Sb. rozh. s. II-3305, body 411–412.

⁴⁸ Věc 8/78 *Milac*, Sb. rozh. 1978, s. 1721, bod 8.

⁴⁹ Věc C-127/07, *Société Arcelor Atlantique et Lorraine a další v. Prime Minister a další*, ze dne 16. prosince 2008, bod 26. Viz rovněž citace: věc 6/71, *Rheinmühlen Düsseldorf*, Sb. rozh. 1971, s. 823, bod 14; spojené věci 117/76 a 16/77 *Ruckdeschel a další*, Sb. rozh. 1977, s. 1753, bod 8; věci C-364/95 a C-365/95 *T. Port*, Sb. rozh. 1998, s. I-1023, bod 83.

47. Tato iniciativa by měla předně obecně zvýšit znalosti malých a středních podniků o existenci a používání nástrojů na ochranu obchodu a o řízeních týkajících se těchto nástrojů. Za druhé by se měla zaměřit rovněž na poskytování informací a na základě žádosti rovněž na vysvětlení technických a procesních aspektů určitého šetření malým a středním podnikům účastnícím se konkrétního řízení týkajícího se nástrojů na ochranu obchodu (bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o výrobce, dovozce nebo uživatele).

- *Usnadnění účasti malých a středních podniků na konkrétním šetření týkajícím se ochrany obchodu*

48. V závislosti na míře nepřiměřené zátěže, kterou by mohly malé a střední podniky utrpět, patří k některým opatřením, jejichž přijetí by bylo možné zvážit: *zjednodušení určitých aspektů konkrétního šetření* (např. přijetí odpovědí na dotazník v nestandardizované formě) nebo *poskytování pomoci malým a středním podnikům v rámci konkrétního šetření* (např. vysvětlení – rovněž prostřednictvím návštěv – způsobu, jak mohou malé a střední podniky sladit vlastní údaje se zvláštními požadavky řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu; čímž se rozumí, že by tyto iniciativy měly být omezeny na technické a procesní aspekty, které se nerovnjají poradenství pro malé a střední podniky, pokud jde o strategii nebo taktiku). Existenci nepřiměřené zátěže malých a středních podniků je nutno prokázat na základě objektivních a ověřitelných prvků, jako je například:

- počet zaměstnanců;
- výše obratu;
- situace, pokud jde o zisk/ztrátu;
- hospodářský dopad šetření na činnosti malých a středních podniků;
- úroveň rozvoje regionu, v němž se tyto podniky nacházejí;
- ekonomický přínos malých a středních podniků pro místní hospodářství
- a jiné.

49. Jelikož každý případ znamená vzhledem k zvláštnostem jednotlivých odvětví a dotčeného trhu jedinečné problémy, navrhuje se, aby Komise při rozhodování

o nejlepším způsobu, jak usnadnit úlohu malých a středních podniků účastnících se šetření, zachovala určitý prostor pro hodnocení s výhradou možné kontroly ze strany Tribunálu nebo Evropského soudního dvora.

4. POTÍŽE, S NIMIŽ SE MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY SETKÁVAJÍ V ŘÍZENÍCH EU NA OCHRANU OBCHODU

50. V této části jsou vytýčeny problémy, s nimiž se malé a střední podniky v EU (bez ohledu na skutečnost, zda se jedná o výrobce, dovozce nebo uživatele) potýkají v souvislosti s řízeními EU na ochranu obchodu. S některými z těchto problémů se setkávají velké společnosti stejně jako malé, jejich dopad na malé a střední podniky je však mnohem větší a někdy neúměrný jejich velikosti. V následujícím textu se budeme postupně zabývat některými obecnými, společnými problémy a poté určitými konkrétnějšími problémy, s nimiž se malé a střední podniky setkávají v jednotlivých fázích řízení na ochranu obchodu. V případě potřeby se rozlišuje mezi zvláštními potížemi, kterým v jednotlivých fázích čelí pouze výrobci či dovozci/uživatelé.

4.1 Obecné problémy

51. Ačkoliv se to může lišit v závislosti na úrovni organizace daného odvětví a na prostředí v daném členském státě, malé a střední podniky obvykle ví jen málo (pokud vůbec něco) o existenci a fungování nástrojů na ochranu obchodu. I když jsou o existenci šetření týkajícího se ochrany obchodu informovány, obvykle neznají důsledky a výhody, které mohou z jejich účasti v konkrétním řízení plynout, nebo si nejsou vědomy významu aktivní účasti v těchto řízeních pro společnosti.

4.1.1 Nedostatečná celková informovanost

52. Většina zúčastněných stran, s nimiž byl veden pohovor, potvrdila, že nejdůležitější otázkou, jíž je nutno se zabývat, je nedostatečná informovanost o šetřeních týkajících se ochrany obchodu ze strany malých a středních podniků.

53. Různé zúčastněné strany často opakovaly, že malé a střední podniky obecně nemají povědomí o antidumpingových, antisubvenčních nebo ochranných pravidlech a řízeních⁵⁰. To potvrdila jak vnitrostátní⁵¹, tak i evropská⁵² sdružení, odvětvové

⁵⁰ Viz odpověď tureckého občana ze dne 5. února 2007 na otázku č. 19, Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník.

svazy⁵³ a jednotlivé malé nebo střední podniky. Některé dotazované malé a střední podniky uvedly, že se o šetřeních týkajících se ochrany obchodu doví pouze tehdy, setkají-li se s nekalými obchodními praktikami nebo náhlým uložením prozatímních opatření, zatímco jiné podniky uvedly, že i dobře informovaný ředitel malého nebo středního podniku má omezené znalosti, pokud jde o šetření týkající se ochrany obchodu⁵⁴. Všechny tyto podniky zdůraznily, že tyto nedostatečné znalosti ohledně záležitostí, jako je obchodní politika, jsou do značné míry zapříčiněny nedostatkem času a zdrojů vyhrazených na záležitost, které jdou nad rámec jejich hlavní obchodní činnosti⁵⁵, jak bylo vysvětleno dříve. Obdobně úředníci z členských států do značné míry potvrdili, že většina jejich malých a středních podniků není o existenci šetření týkajících se ochrany obchodu informována⁵⁶ nebo nezná základní pojmy těchto šetření, jako je dumping, či jim nerozumí⁵⁷. Tyto podniky nevědí, jak šetření týkající se ochrany obchodu funguje, nerozumí opatřením, která byla v důsledku řízení týkajícího se nástrojů na ochranu obchodu přijata, nebo neví, jak mohou reagovat, pokud se šetření pravděpodobně týká jejich zájmů.

54. V úrovni informovanosti malých a středních podniků však existují rozdíly a v tomto ohledu hrají úlohu dva různé faktory: jedním z nich je prostředí v daném členském státě a druhým úroveň organizace v odvětví.
55. Co se týká prvního faktoru, některé dotazované osoby zdůraznily skutečnost, že se některé členské státy zdráhají poskytnout svým výrobcům při podávání podnětu formální nebo praktickou (či dokonce politickou) podporu⁵⁸. To potvrdili úředníci některých členských států, kteří prohlásili, že upřednostňují podporu jiných zúčastněných stran než výrobců. Někteří z nich dokonce uvedli, že nejsou pro

je k dispozici na adrese (naposledy prohlíženo dne 14. června 2010):

http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131986.pdf

⁵¹ Výňatek z pohovoru se členem italského sdružení.

⁵² Výňatek z pohovoru s úředníkem jednoho evropského sdružení.

⁵³ Výňatek z pohovoru se členem italského svazu.

⁵⁴ Výňatek z pohovoru s rakouskou společností, která se účastnila šetření týkajícího se ochrany obchodu jako výrobce v Evropském společenství; výňatek z pohovoru s prezidentem jednoho z francouzských malých a středních podniků, který se účastnil šetření týkajícího se ochrany obchodu; výňatek z pohovoru s interním poradcem jednoho z francouzských malých a středních podniků.

⁵⁵ Výňatek z pohovoru se členem italského sdružení.

⁵⁶ Výňatek z pohovorů s členskými státy.

⁵⁷ Výňatek z pohovorů s členskými státy.

⁵⁸ Výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení.

„informační“ či jinou kampaň, která by mohla vybízet k využívání nástrojů na ochranu obchodu ze strany výrobců⁵⁹.

56. Úroveň znalostí a informovanosti může záviset rovněž na odvětví, do něhož malý nebo střední podnik patří. Jeden z malých a středních podniků náležející do odvětví, v němž existuje evropské sdružení, uvedl, že toto sdružení je plně informováno o záležitostech souvisejících s šetřeními týkajícími se ochrany obchodu⁶⁰. Ostatní malé a střední podniky rovněž potvrdily, že využily zkušeností odvětvových sdružení působících v příslušných odvětvích, která podala podněty jejich jménem a/nebo tyto podněty v celém řízení na ochranu obchodu podporovala⁶¹. Jeden úředník členského státu rovněž uvedl, že malé a střední podniky, které působí v odvětvích, jichž se často týkají řízení na ochranu obchodu, nasbíraly důkladné znalosti, pokud jde o šetření týkající se ochrany obchodu⁶². Jedno vnitrostátní sdružení objasnilo, že na rozdíl od jednoho z odvětví, jemuž se mj. toto sdružení věnuje a které se skládá z řady malých podniků, působí v jiném odvětví, jemuž se toto sdružení také věnuje, pouze velké podniky. V tomto případě měly malé a střední podniky prospěch z přítomnosti velkých společností ve sdružení a byly o řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu informovanější. Tyto podniky využívaly svaz rovněž k podpoře svých činností a byly s to hradit finanční náklady na odbornou právní pomoc. V některých zemích není naopak členství ve sdružení běžné (např. v pobaltských členských státech se zdá, že malé a střední podniky nechtějí platit poplatek za členství ve sdružení). Bylo zjištěno, že netradiční odvětví obvykle nejsou dobře organizovaná, přičemž se některé malé a střední podniky domnívají, že sdružení nemohou být vzhledem k nedostatečné profesionalitě spolehlivá. Evropské malé a střední podniky někdy nemají vůbec žádné sdružení. Tato nedostatečná organizace může vyplývat z nízkého počtu malých a středních podniků, které vyrábějí/dodávají/používají určitý výrobek⁶³.

4.1.2 Nedostatečné znalosti, pokud jde o to, kdy zvážit účast v řízení

⁵⁹ Výňatek z pohovoru se členem antidumpingového výboru.

⁶⁰ Výňatek z pohovoru s bulharskou společností.

⁶¹ Výňatek z pohovoru s jedním z francouzských malých a středních podniků; výňatek z pohovoru s prezidentem jednoho z francouzských malých a středních podniků, který se účastnil šetření týkajícího se ochrany obchodu.

⁶² Výňatek z pohovoru se členem antidumpingového výboru.

57. Při pohovorech bylo uváděno, že malé a střední podniky jsou znevýhodněny nejen nedostatečným povědomím o šetřeních týkajících se ochrany obchodu obecně, nýbrž v případě, že se předpokládá účast v daném řízení, rovněž tím, že postrádají dostatečné znalosti, pokud jde o možnosti, které jim řízení pro reagování na nekalé obchodní praktiky poskytuje⁶⁴. To vyplývá z nedostatečného pochopení toho, o co v řízení jde, jaký druh výsledku a v jaké lhůtě je možné očekávat a jaký druh informací budou muset v průběhu šetření týkajících se ochrany obchodu poskytnout⁶⁵. Tyto záležitosti lze zařadit do těchto kategorií problémů:

(a) Dotčené zájmy a očekávané výsledky

58. Většina dotazovaných malých a středních podniků uvedla, že je nutné, aby byly společnosti lépe informovány o svém zájmu při účasti v šetřeních týkajících se ochrany obchodu⁶⁶. Pochopení významu účasti v těchto řízeních bylo logicky lepší u podniků, které již měly prospěch z uložení cel a uznaly, že jim to umožnilo přežít, nebo u společností, jež se úspěšně zúčastnily koalice proti uložení opatření.
59. Některá odvětvová sdružení rovněž potvrdila nedostatečné povědomí o tom, o co společností, zejména malým a středním podnikům, v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu jde, a tvrdila, že by sdružení měla zvýšit své úsilí, ve vysvětlování výhod (a důsledků) spolupráce při řízení malým a středním podnikům⁶⁷. V této souvislosti jeden z malých a středních podniků uvedl, že před několika lety obdržel v rámci určitého případu balíček standardních dopisů/dotazníků a že kvůli neexistenci individualizovanějších iniciativ ze strany příslušných orgánů tyto dokumenty ani neprostudoval.
60. Na základě zpětné vazby se z pohovorů s úředníky členských států zdá, že některé malé a střední podniky nechápou, že být pasivní může v budoucnu vést k tomu, že budou nuceny opustit trh, zatímco jiné podniky jsou skeptické, pokud jde o to, zda by

⁶³ Výňatek z pohovoru s pracovníkem oddělení GŘ pro obchod, které se zabývá šetřeními.

⁶⁴ Výňatek z pohovoru s obchodním poradcem v Evropském parlamentu; výňatek z pohovoru s úředníkem Evropské komise.

⁶⁵ Výňatek z pohovoru s úředníkem Evropské komise.

⁶⁶ Výňatek z pohovoru s podnikovým právníkem jednoho z francouzských malých a středních podniků.

⁶⁷ Výňatek z pohovoru se členem italského sdružení.

mohly na základě své účasti v šetřeních týkajících se ochrany obchodu dosáhnout kladných výsledků, přinejmenším dostatečně rychle.

(b) Doba trvání šetření a včasné/pozdní uplatnění opatření

61. Toto je společná obava všech malých a středních podniků, které jsou ochotny účastnit se šetření týkajících se ochrany obchodu pouze tehdy, existuje-li praktický zájem a ne-li řízení příliš dlouhé⁶⁸.
62. Četní výrobci kritizovali délku řízení a načasování uložení prozatímních cel⁶⁹, jež vede k tomu, že někteří žadatelé mohou být do doby, než opatření nabudou účinku, nuceni podnikání ukončit. Tyto připomínky vyzdvihují obzvláštní citlivost malých a středních podniků na dovozní obchodní toky.
63. Někteří dotazovaní dovozci z řad malých a středních podniků naopak kritizovali nejistotu, pokud jde o přijetí opatření v době, kdy je zboží již zasláno do Evropy.

(c) „Vzdálenost“ mezi malými a středními podniky a příslušnými správními orgány

64. Některé malé a střední podniky tvrdily, že se nedomnívají, že jim jsou evropské správní orgány (a někdy dokonce ani vnitrostátní správní orgány) „nablízku“, a uváděly neexistenci „pomoci“ ze strany Komise⁷⁰ nebo členských států⁷¹.
65. Některá vnitrostátní sdružení uvedla, že by členské státy měly v šetřeních týkajících se ochrany obchodu hrát aktivnější úlohu⁷²; několik málo z nich tvrdilo, že některé členské státy jen ojediněle vynakládají úsilí na sledování jednotlivých řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu.
66. Na svou obranu poukázaly některé členské státy, s nimiž byl veden pohovor, na skutečnost, že je obtížné získat informace, které by byly pro výrobce z řad malých

⁶⁸ Výňatek z pohovoru s úředníkem GŘ pro podniky a průmysl.

⁶⁹ Výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení; výňatek z pohovoru se členem jednoho evropského sdružení.

⁷⁰ Výňatek z pohovoru s úředníkem Evropské komise.

⁷¹ Výňatek z pohovoru s úředníkem ministerstva obchodu Spojeného království.

a středních podniků užitečné při podávání podnětů nebo pro dovozce/uživatele náležející do této kategorie podniků při obhajobě jejich námitek vůči možnému uložení cel⁷³.

67. Někteří úředníci GŘ pro obchod zastávali názor, že by údajná „vzdálenost“ mezi malými a středními podniky a vnitrostátními a evropskými orgány patrně mohla mít původ v často nedostatečné spolupráci ze strany malých a středních podniků⁷⁴. Současné některé členské státy⁷⁵ podotkly, že nízká úroveň spolupráce ze strany malých a středních podniků může být zapříčiněna složitostí šetření, a zejména dotazníků, které jsou společně v rámci těchto šetření zasílány.

(d) Ostatní faktory

68. Existuje řada konkrétnějších záležitostí, které určité malé a střední podniky rovněž pokládají za překážku účasti v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu. Jedná se zejména o tyto záležitosti:

- jazyková bariéra;
- obava z úniku důvěrných informací;
- obava ze sdílení informací s konkurenty;
- obava z odvetných opatření (např. ze strany vlády dotyčné vyvážející země či jiných zájmových skupin).

69. Co se týká jazykové otázky, malé a střední podniky přiznaly, že by je vedení celého šetření v angličtině mohlo odrazovat a rovněž být zdrojem chyb v informacích sdělovaných Komisi⁷⁶. Některé malé a střední podniky tvrdily, že by v evropských řízeních na ochranu obchodu mělo být akceptováno používání jejich národního jazyka⁷⁷. Výše uvedené skutečnosti potvrdila evropská sdružení⁷⁸ a vnitrostátní

⁷² Výňatek z pohovoru se členem italského sdružení.

⁷³ Výňatek z pohovoru s úředníkem italského ministerstva.

⁷⁴ Výňatek z pohovoru s úředníkem oddělení GŘ pro obchod, které se zabývá šetřeními; výňatek z pohovoru s úředníky GŘ pro podniky a průmysl.

⁷⁵ Výňatek z pohovoru s belgickým úředníkem.

⁷⁶ Výňatek z pohovoru s jedním z francouzských malých a středních podniků.

⁷⁷ Výňatek z pohovoru s marketingovým ředitelem jednoho z francouzských malých a středních podniků, který se účastnil řízení třetí země a který rovněž podal podnět Evropské komisi.

⁷⁸ Výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení.

sdužení, která musí překládat podání svých členů a ostatních zúčastněných stran. To ukazuje, že jazyk je překážkou. Většina dotazovaných úředníků členských států připustila, že používání angličtiny jako standardního jazyka v šetřeních týkajících se ochrany obchodu skutečně může představovat překážku pro účast malých a středních podniků v řízeních⁷⁹. Několik málo z nich to považovalo za silně odrazující. Tato připomínka byla překvapivě předložena rovněž úředníky ze zemí severní Evropy, o jejichž společnostech se usuzuje, že mají dobrou znalost angličtiny. Tito úředníci uváděli, že pracovníci malých a středních podniků hovoří „běžnou obchodní“ angličtinou a nejsou schopni používat technické výrazy, které jsou při účasti v řízení zapotřebí. Úředníci evropských orgánů rovněž připustili, že jazyk používaný při šetřeních týkajících se ochrany obchodu může pro malé a střední podniky představovat problém⁸⁰, a domnívali se, že se mnoho malých podniků dorozumí pouze ve svém národním jazyce⁸¹.

70. Co se týká poskytnutí důvěrných údajů, některé malé a střední podniky se obávají, že by se informace, které poskytnou orgánům provádějícím šetření, mohly dostat ke konkurentům či jiné straně. I poté, co jim byla vysvětlena pravidla týkající se důvěrnosti údajů a procesní záruky, existuje nadále obava z toho, že se důvěrné údaje dostanou k daňovým nebo celním orgánům. Pokud Komise neposkytne výslovná ujištění ohledně ochrany důvěrných údajů (či tuto záležitost nevysvětlí lépe), může tento faktor i nadále malé a střední podniky od účasti v šetřeních týkajících se ochrany obchodu odrazovat.
71. Pokud jde o obavu ze sdílení informací s konkurenty, je skutečností, že jednotlivé společnosti, které působí ve stejném odvětví a mají podobné činnosti, spolu vzájemně soutěží. Podle některých zúčastněných stran to může některé malé a střední podniky odrazovat od koordinace s ostatními společnostmi při přípravě informací potřebných pro podání podnětu⁸². To platí o to více, je-li trh roztržštěný mezi

⁷⁹ Výňatek z pohovoru se členem antidumpingového výboru.

⁸⁰ Výňatek z pohovoru s úředníkem Evropské komise.

⁸¹ Výňatek z pohovoru s úředníkem Evropské komise.

⁸² Viz odpověď tureckého občana ze dne 5. února 2007 na otázku č. 19, Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník. Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník jsou dostupné pomocí tohoto odkazu (naposledy prohlíženo dne 14. června 2010): http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131986.pdf

omezený počet malých a středních podniků, a rovněž v případě, neexistuje-li v daném odvětví žádné sdružení.

72. Co se týká rizika odvetných opatření, všechny malé a střední podniky, s nimiž byl veden pohovor, avšak zejména výrobci z řad malých a středních podniků uváděli, že berou možnost odvetných opatření velmi vážně, a to buď ze strany třetí země, jíž se šetření týká, může-li část jejich činnosti souviset s touto zemí, nebo ze strany svých odběratelů, jsou-li tito odběratelé velkými distributory nebo dovozci či velkými uživateli, kteří pořizují výrobky rovněž u výrobního odvětví Společenství. V těchto případech se malé a střední podniky velmi obávají, že by mohly náhle přijít o své odběratele, je-li známo, že přispěly k zahájení řízení na ochranu obchodu.

4.2 Potíže před zahájením šetření

4.2.1 Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU

(a) Zdlouhavý proces podání podnětu

73. Prostřednictvím pohovorů bylo potvrzeno, že proces podání podnětu je zdlouhavý, přičemž průměrná doba jednání mezi potenciálními žadateli a Komisí před oficiálním podáním podnětu činí šest měsíců. Kromě toho oddělení pro podávání podnětů obvykle vyžaduje, aby potenciální žadatelé prokázali, že jim byla způsobena újma po dobu jednoho roku. V důsledku toho je doba nezbytná k reakci na nekalé obchodní praktiky mimořádně dlouhá a činí nejméně rok a půl⁸³. Po podání podnětu mimoto Komise před zahájením řízení obvykle čeká 45 dnů. Dalších devět měsíců trvá, než uloží prozatímní opatření, což je doba, během níž je žadatel bez ochrany. Ačkoliv by Komise mohla prostřednictvím evidence dovozu uplatňovat opatření se zpětným účinkem, zdráhá se tak činit.

⁸³ Výňatek z pohovoru s bulharskou společností; výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení.

74. Obecně většina dotazovaných osob uvedla⁸⁴, že délka, složitost a náklady na přípravu podnětu malé a střední podniky od podávání podnětu odrazují⁸⁵.

(b) Nepřiměřená zátěž, pokud jde o druh důkazů požadovaných pro podnět

75. Kromě doby potřebné pro oficiální přijetí podnětu se většina výrobců z řad malých a středních podniků, s nimiž byl veden pohovor, domnívala, že druh důkazů, které od nich Komise v podnětu požaduje, nepřihlíží k jejich zvláštnímu postavení. To jim ukládá nepřiměřeně velkou zátěž a významně je znevýhodňuje, chtějí-li využít šetření týkající se ochrany obchodu. Mnoho malých a středních podniků uvedlo, že ačkoliv by měly postačovat „zjevné důkazy, které má společnost k dispozici“, Komise má mnohem přísnější požadavky⁸⁶.
76. Vzhledem ke skutečnosti, že Komise požaduje důkazy o dumpingu a/nebo subvencování (či o náhlém nárůstu dovozu), jsou zapotřebí informace o postupech vlád a společností ze třetích zemí, jejichž získání může být pro malé a střední podniky mimořádně obtížné. Některé dotazované osoby tvrdily, že ve skutečnosti je pro malý nebo střední podnik prakticky nemožné získat důkazy o nekalých praktikách (dumping atd.) ve třetích zemích. Malé a střední podniky, které čelí těmto požadavkům, se někdy pokoušejí požádat o pomoc velvyslanectví své země nebo místní evropskou delegaci. V konkrétním případě byl vnitrostátní svaz nucen cestovat anonymně v rámci třetích zemí, aby získal informace pro srovnání cen. Řada dotazovaných osob uvedla, že pro malé a střední podniky je obtížné důkazy o újmě získat. Několik dotazovaných osob rovněž zdůraznilo, že pro malé a střední podniky je obtížné prokázat příčinnou souvislost.

(c) Postavení

⁸⁴ Viz odpověď jednoho členského státu na otázku č. 19, Globální Evropa-247 – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci. Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník jsou dostupné pomocí tohoto odkazu (naposledy prohlíženo dne 14. června 2010): http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131986.pdf

⁸⁵ Viz příspěvek členského státu k veřejným konzultacím k zelené knize, Globální Evropa-161 – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník jsou dostupné pomocí tohoto odkazu (naposledy prohlíženo dne 14. června 2010): http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131986.pdf

⁸⁶ Výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení.

77. Řada dotazovaných osob uvedla, že 25 % prahová hodnota, na jejímž základě by měl žadatel představovat nejméně 25 % výroby výrobního odvětví Společenství, je pro malé a střední podniky příliš vysoká, zejména v případech, kdy nemohou počítat s podporou větších společností. Ačkoliv se jedná o požadavek WTO, s ohledem na nějž existuje malá naděje na změnu, malé a střední podniky, s nimiž byl veden pohovor, se domnívaly, že způsob, jakým Komise tuto prahovou hodnotu vypočítává, znamená, že splnění tohoto požadavku je pro ně obtížnější.

4.2.2 Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU

78. Všichni dovozci a uživatelé z řad malých a středních podniků, s nimiž byl za účelem této studie veden pohovor, vyjádřili zklamání, pokud jde o potíže při obhajobě jejich zájmů v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu. Toto zklamání pramení především z obecně rozšířeného dojmu dovozců, uživatelů a maloobchodníků (velkých i malých), že řízení je vůči nim podjaté a že jejich názory mají v porovnání s názory výrobců jen malou váhu.
79. Bez ohledu na skutečnost, zda je tento dojem oprávněný, či nikoliv (což je debata, která je mimo rámec této studie), je pravdou, že se dovozci z řad malých a středních podniků a ještě více uživatelé a maloobchodníci v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu potýkají se znevýhodněními, která souvisí s jejich postavením malých nebo středních podniků.
80. K těmto znevýhodněním patří nutnost, aby si malé a střední podniky zjistily, že řízení bylo zahájeno, či aby o zahájení řízení byly rychle informovány. Na rozdíl od výrobců nekontrolují dovozci/uživatelé z řad malých a středních podniků harmonogram šetření a nesou negativní důsledky této skutečnosti. Řada dovozců a uživatelů zdůraznila, že je nezbytná určitá předvídatelnost, zejména pokud se malý nebo střední podnik specializuje na úzký sortiment a není z finančního hlediska schopen nést vyšší dovozní cla nebo nemá čas zpětně zrušit objednávku⁸⁷. Pro většinu malých a středních podniků je zajištění toho, aby byly neustále informovány

⁸⁷ Výňatek z pohovoru s jedním evropským sdružením.

o případech, které by se mohly týkat jejich zájmů, mimo jejich možnosti a zdroje a jen ojediněle obdrží předběžné výstrahy, pokud jde o zahájení nových řízení.

4.3 Počáteční fáze šetření

4.3.1 **Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU**

(a) Dotazník k výběru vzorku

81. Řada dotazovaných osob si stěžovala nejen na to, že Komise malým a středním podnikům poskytuje příliš málo času pro odpověď na dotazník k výběru vzorku a podání připomínek k výběru vzorku, nýbrž rovněž na skutečnost, že Komise jen ojediněle zařazuje do vzorků malé a střední podniky. Základním důvodem tohoto postupu je skutečnost, že se Komise domnívá, že by vzorek měl být reprezentativní přinejmenším z kvantitativního hlediska, tj. měl by zahrnovat největší možný objem dotyčného výrobku vyráběného v tuzemsku. Tento postup však vede k tomu, že Komise vybere pět nebo šest největších výrobců, a malé a střední podniky jsou tudíž ze vzorku, na jehož základě je v zásadě vyčíslena újma, vyloučeny. To může mít za následek nápravná opatření, jež nepřihlízejí plně k situaci malých a středních podniků, které jsou často na zahraniční konkurenci citlivější než větší podniky.

(b) Hlavní dotazník

82. Téměř všechny malé a střední podniky, s nimiž byl veden rozhovor, uvedly, že mezi požadavky dotazníku a možnostmi malých a středních podniků existuje velká nerovnost. Jejich účetní systém jim obvykle neumožňuje odpovědět na dotazník Komise požadovaným způsobem (tj. rozdělení podle kontrolních čísel výrobků (PCN), tabulka podle jednotlivých transakcí atd.), zejména jim neumožňuje vždy poskytnout informace například o výrobních nákladech či ziskovém rozpětí pro každou transakci během jednoletého období šetření. Pokud jde o malé a střední podniky, které vyrábějí nebo dovážejí více výrobků, tyto podniky mají odlišný účetní systém, včetně vlastního způsobu rozvržení nákladů⁸⁸, a období šetření se nemusí

⁸⁸ Výňatek z pohovoru s generálním tajemníkem jednoho evropského sdružení.

shodovat s jejich účetním rokem⁸⁹. Tytéž malé a střední podniky rovněž uvedly, že Komise požaduje příliš mnoho informací, aniž by dostatečně vysvětlila jejich praktické použití a dopad. Vnesly námitky rovněž vůči požadavku, aby byly Komisi poskytnuty veškeré faktury vydané v průběhu jednoho či dvou let⁹⁰. Množství finančních informací požadovaných od malých a středních podniků vede k tomu, že se společnosti podivují významu některých takových informací pro šetření. Mají námitky rovněž vůči příliš krátkým lhůtám, v nichž musí být tyto informace poskytnuty.

4.3.2 Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU

(a) Přihlášení se Komisi

83. V případě dovozců zahrnují informace, které Komise od žadatelů vyžaduje, jména známých dovozců výrobku, kterým Komise zasílá dotazník. Tito dovozci jsou proto vyrozuměni a mohou předložit svá stanoviska.
84. To však neplatí pro uživatele, maloobchodníky nebo organizace spotřebitelů, jejichž názory jsou pro určení zájmu Společenství obzvláště důležité. Ve skutečnosti je ponecháno na nich, aby se sami přihlásili, vyžádali si informace o řízení a požádali o možnost předložit své stanovisko. Aby byli považováni za zúčastněnou stranu a mohli se zúčastnit řízení, musí se mimoto přihlásit ve lhůtě stanovené v oznámení o zahájení řízení. V čl. 5 odst. 10 se uvádí: „V oznámení o zahájení řízení ... (Komise) ... stanoví lhůty, během kterých se mohou účastníci řízení prohlásit, předložit písemně své stanovisko a sdělit informace, pokud se k jejich stanoviskům a informacím má přihlédnout při šetření; současně stanoví lhůtu, během níž mohou účastníci řízení požádat o slyšení před Komisí podle čl. 6 odst. 5“. V čl. 6 odst. 5 je stanoveno: „Účastníkům řízení, kteří se sami přihlásí podle čl. 5 odst. 10, se poskytne slyšení, pokud o ně požádají ve lhůtě stanovené v oznámení v Úředním věstníku Evropské unie a pokud přitom prokáží, že jsou účastníkem řízení, který

⁸⁹ Výňatek z pohovoru s jedním z francouzských malých a středních podniků; výňatek z pohovoru s prezidentem jednoho z francouzských malých a středních podniků, který se účastnil šetření týkajícího se ochrany obchodu; výňatek z pohovoru s rakouskou společností; výňatek z pohovoru s jedním z francouzských malých a středních podniků, který nebyl schopen podat podnět.

pravděpodobně bude výsledkem řízení dotčen, a že existují zvláštní důvody pro poskytnutí slyšení.“

85. Dovožci a uživatelé z řad malých a středních podniků jsou často o zahájení šetření informováni pozdě, zmeškají tudíž lhůty pro oznámení svého zájmu být účastníkem šetření.

(b) Dotazník k výběru vzorku

86. Podobně jak bylo zmíněno výše v případě výrobců z řad malých a středních podniků, se i dovážející malé a střední podniky domnívají, že by vzorek dovozců měl zahrnovat rovněž malé a střední podniky, aby věrohodněji odrazil dopad možných opatření na jejich zájmy. Otázka zastoupení malých a středních podniků ve vzorku (jak bylo zmíněno výše v souvislosti s výrobcí) platí rovněž pro dovozce/uživatele.

(c) Hlavní dotazník

87. Stejně jako výrobci z řad malých a středních podniků se většina dovozců, kteří patří do této kategorie podniků, domnívá, že dotazník, který obdrží, je příliš náročný, co se týká požadovaných údajů a informací. Domnívají se, že by Komise měla dovozcům, zejména malým a středním podnikům, položit dva nebo tři základní dotazy související s cenou, za kterou výrobek pořizují u zahraničního dodavatele, prodejní cenou na trhu EU a dopadem cel na činnost jejich společnosti.

(d) Nedostatečná průhlednost, pokud jde o uplatňování kritéria týkajícího se zájmu Společenství

88. Dovožci/uživatelé z řad malých a středních podniků si během pohovorů rovněž stěžovali, že ačkoliv jsou ochotni poskytnout informace Komisi, aby mohla posoudit, zda jsou opatření v zájmu Společenství, či nikoli, Komise jim neposkytuje žádné vysvětlení, pokud jde o způsob, jak jsou vzájemně srovnávány různé hospodářské prvky. Téměř všichni dovožci uvedli, že se domnívají, že jejich příspěvek nemá na

⁹⁰ Viz výňatek z pohovoru s jedním z francouzských malých a středních podniků; výňatek z pohovoru s jedním ze španělských malých a středních podniků.

rozhodovací proces Komise žádný významný vliv a že kritérium týkající se zájmu Společenství není při šetření průhledným ani objektivním kritériem.

89. Poukazují na skutečnost, že ustanovení článku 21 jsou nejen obecná, a umožňují tudíž různý výklad, nýbrž že ve většině případů znamenají složitou ekonomickou analýzu. Většina malých a středních podniků nemá odborné znalosti a zdroje, aby sestavila přesné a propracované tvrzení, které by mohlo mít určitý vliv na rozhodnutí Komise uchýlit se k opatřením (či nikoli), která by byla jinak opodstatněná.
90. Vyskytuje se rovněž problém související s velikostí a hospodářským významem, který přirozeně malé společnosti znevýhodňuje v procesu, jenž vyžaduje zvážení negativních účinků opatření ve vztahu k jejich přínosům, a v němž má tudíž velikost zájmů reprezentovaných subjekty, jež předložily svá stanoviska, význam.

(e) Neexistence prostředků k sledování šetření

91. Aby mohli dovozci z řad malých a středních podniků obhájit svůj názor, pokud jde o zájem Společenství, musí přesně znát hlavní skutečnosti, které vyplynuly z dřívějších fází šetření. V závislosti na zvláštnostech dotyčné situace se každopádně mohou tvrzení ohledně zájmu Společenství značně lišit. V některých případech jsou například nejdůležitějším argumentem proti uložení opatření dopady na uživatele; v jiných případech to jsou omezené přínosy, jež se od opatření očekávají, například kvůli nedostatečné konkurenceschopnosti výrobního odvětví EU, pokud jde o vysoké náklady pro uživatele a spotřebitele. Účinná obhajoba by tudíž znamenala, že dotčené společnosti mohou podrobně sledovat řízení, což je mimo možnosti většiny z nich. To je myslitelné pouze v případech, kdy má dotyčné odvětví silnou obchodní organizaci.

4.4 Pozdní fáze šetření

4.4.1 Sledování řízení

92. S tím, jak šetření spěje k závěru, je pro strany o to důležitější, aby byly informovány o řízení a aby rychle reagovaly, jelikož pokud tak neučiní, nemusí být k jejich

stanoviskům přihlédnuto. To vyžaduje přítomnost v Bruselu, aby mohly fyzicky pravidelně sledovat verzi spisu, která neobsahuje důvěrné údaje, a zabývat se připomínkami, které podaly ostatní zúčastněné strany. Dotazované osoby uvedly, že i pro evropské sdružení, které již zastoupení v Bruselu má, je přístup ke spisu, který neobsahuje důvěrné údaje (jenž je možný pouze v prostorách Komise), předložení „protiargumentů“ v reakci na podání ostatních stran nebo vyžádání si slyšení před Komisí zbytečně složité.

4.4.2 Komunikace s členskými státy

93. Malé a střední podniky si stěžují na nedostatečnou průhlednost rozhodovacího procesu vedoucího k přijetí opatření. Tato nedostatečná průhlednost postihuje obzvláště malé a střední podniky, a to více než větší společnosti. Jedno evropské sdružení uvedlo, že pro ně bylo obtížné dostat se k členům antidumpingového výboru EU. Tak je tomu zejména v případě odvětví, která jsou roztržštěná a/nebo sestávají většinou z malých a středních podniků.
94. Jiné malé a střední podniky měly pocit, že jejich hlas nemá v Radě žádnou váhu a že členské státy nesledují v postojích, které zaujímají, obchodní zájmy vnitrostátních společností; místo toho sledují spíše vlastní politický program.

4.5 V prováděcí fázi

4.5.1 Potíže výrobců z řad malých a středních podniků v EU

95. Výrobci z řad malých a středních podniků rovněž uváděli, že je pro ně velmi obtížné sledovat úplné dodržování opatření ze strany dotčených vývozců a že v případě obcházení opatření se musí malé a střední podniky (opět) potýkat se všemi výše uvedenými problémy v souvislosti s podáním nového podnětu (proti obcházení předpisů).

4.5.2 Potíže dovozců/uživatelů z řad malých a středních podniků v EU

96. Pro dovozce z řad malých a středních podniků představuje vážný problém při jejich obchodních činnostech nejistota ohledně toho, kdy budou uložena cla a na jak dlouho. Jejich finanční možnosti jsou omezené a dopad náhlých opatření majících vliv na výrobky, jež nakoupili a které již jsou na cestě na trh EU, může být zničující.
97. Schopnost malých a středních podniků ovlivnit rozhodnutí Komise je ještě omezenější po uložení opatření, v průběhu prozatímního přezkumu nebo přezkumu před pozbytím platnosti, řízení o poskytnutí náhrady a šetření zaměřených proti obcházení předpisů. Tyto podniky často nejsou o takovémto následném vývoji informovány a mají jen malý (pokud vůbec nějaký) vliv na rozhodnutí Komise.
98. Dovožci obecně (a o to více dovozci z řad malých a středních podniků) nejsou často o možnosti náhrady informováni. Kromě nedostatečné informovanosti a neznalosti tohoto řízení představuje pro dovozce náležitosti k malým a středním podnikům, kteří jej chtějí využít, problémy často rovněž jeho složitost.

4.6 Předběžný závěr

99. Výše uvedené potíže, s nimiž se dotazované subjekty potýkaly při předchozích zkušenostech se šetřeními EU týkajícími se ochrany obchodu, vyžadují, aby byla tato řízení pro malé a střední podniky příznivější.
100. Je nutno zmínit, že všechny dotazované subjekty, a to výrobci i dovozci/uživatelé z řad malých a středních podniků, projevíli zájem o aktivnější účast v těchto řízeních, pokud Evropská komise, Evropský parlament a členské státy podniknou pozitivní kroky k usnadnění jejich účasti v šetřeních týkajících se ochrany obchodu.

5. DOPORUČENÍ ZABÝVAJÍCÍ SE VÝŠE UVEDENÝMI PROBLÉMY

101. Jak bylo uvedeno výše, útvary, které se zabývají šetřeními EU týkajícími se ochrany obchodu, neposkytují (s omezenou výjimkou asistenční služby) v těchto šetřeních malým a středním podnikům zvláštní zacházení. Malé a střední podniky, které chtějí nástroje na ochranu obchodu k ochraně před nekalými obchodními praktikami zahraničních společností využít nebo které vznášejí námitky proti nepřiměřenému využívání těchto nástrojů, jsou proto značně znevýhodněny.
102. Malé a střední podniky (výrobci i dovozci/uživatelé) v diskusích během pohovorů uvedly, že jsou ochotny být v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu aktivnější, potřebují však více informací a podporu ze strany Komise a členských států.
103. Reagování na tyto potřeby vyžaduje, aby byla v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu zohledněna zvláštní znevýhodnění malých a středních podniků. Přitom by útvary, které se zabývají šetřeními EU týkajícími se ochrany obchodu, mohly svou politiku vůči těmto společnostem sladit s politikou, která je v souladu s obecnými zásadami stanovenými Komisí uplatňována v řadě jiných odvětví.
104. V reakci na výše zjištěné problémy lze zvážit dva hlavní druhy doporučení:
- řešení zabývající se nedostatečnou *informovaností* malých a středních podniků o šetřeních týkajících se ochrany obchodu obecně a nedostatečným pochopením v konkrétních případech;
 - řešení zajišťující *usnadnění* pro malé a střední podniky, například *zjednodušení řízení a/nebo poskytování pomoci*.

5.1 Zvýšení celkové informovanosti o šetřeních týkajících se ochrany obchodu

(a) Regionální workshopy

105. Snahy o zvýšení informovanosti by měly být s ohledem na zájmy výrobců z řad malých a středních podniků a zájmy dovozců/uživatelů patřících do této kategorie podniků vyvážené, aby bylo zajištěno, že jsou stejně zohledněny všechny dotyčné zájmy a citlivé záležitosti. Komise by ve spolupráci s členskými státy a případně s Evropským parlamentem (výbor INTA) mohla uspořádat workshopy, které podpoří šíření informací o šetřeních týkajících se ochrany obchodu. Tyto workshopy by měly být v první řadě regionální, aby oslovily malé a střední podniky, jež se nacházejí daleko od hlavních měst a které jsou o těchto šetřeních často informovány nejméně.
106. V této souvislosti by mohla Komise spolupracovat se sítí „Enterprise Europe Network“. Jeden konkrétní návrh se týká možnosti uspořádat informační schůzky o šetřeních týkajících se ochrany obchodu v průběhu výroční konference sítě Enterprise Europe Network nebo jako součást pravidelných schůzek (probíhají tři ročně) s vnitrostátními zástupci sítě, během nichž představuje tato síť malým a středním podnikům politická témata EU.
107. Komise by mohla rovněž zorganizovat workshopy během „Evropského týdne malých a středních podniků“ a jednou ročně uspořádat v každém členském státě nejméně jednu decentralizovanou akci (schůzka, pracovní skupina, praktické semináře, přezkum dotazníků atd.), aby malé a střední podniky informovala o šetřeních týkajících se ochrany obchodu. Je nutno podotknout, že Evropský parlament ocenil Evropský týden malých a středních podniků a navrhl, aby byla tato událost využita k poskytování informací malým a středním podnikům ohledně vývozu mimo Evropskou unii⁹¹.

(b) Vyšší zapojení členských států jako „rozhraní“

108. Členské státy by mohly rovněž přijmout různé iniciativy, které by doplnily iniciativy Komise. Úředník ministerského odboru zabývajícího se šetřeními týkajícími se ochrany obchodu, který je přidělen pro malé a střední podniky, nebo nejméně jeden úředník, který část své pracovní doby věnuje malým a středním podnikům, by mohl

⁹¹ Posílení role evropských malých a středních podniků EU v mezinárodním obchodu, usnesení Evropského parlamentu ze dne 5. února 2009 o posílení úlohy malých a středních podniků EU v mezinárodním obchodě

uspořádat spolu se soukromými subjekty v daném členském státě informativní schůzky nebo semináře o šetřeních týkajících se ochrany obchodu nebo by mohl vypracovat informativní materiály o těchto šetřeních, které by sloužily jako doplněk regionálních workshopů uspořádaných Komisí. Tato podpora by mohla přesahovat poskytování informací a vést ke kontaktům s příslušnými obchodními sdruženími malých a středních podniků nebo s malými a středními podniky nacházejícími se v jiných členských státech či s Komisí.

109. Členské státy by mohly mít rovněž internetové stránky věnované malým a středním podnikům / šetřením týkajícím se ochrany obchodu v národním jazyce (s odkazy na internetové stránky Komise), jež poskytují základní formální/technické a procesní poradenství a kontaktní údaje.
110. Dotyčné vnitrostátní orgány by měly v zásadě působit jako rozhraní mezi GŘ pro obchod a malými a středními podniky v jejich zemi.

(c) Lepší fungování asistenční služby GŘ pro obchod

111. Asistenční služba pro otázky ochrany obchodu určená pro malé a střední podniky již představuje pozitivní iniciativu, která má malým a středním podnikům pomoci zvládnout složitost šetření týkajících se ochrany obchodu.
112. Tato asistenční služba však není dostatečně zviditelněná a pohovory prokázaly, že o její existenci je informováno jen velmi málo malých a středních podniků. Někdy může být například obtížné dostat se na internetových stránkách GŘ pro obchod na konkrétní internetovou stránku. Pro mnoho evropských malých a středních podniků může představovat nepřekonatelný problém rovněž četba této stránky v angličtině.
113. Proto je důležité asistenční službu pro otázky ochrany obchodu určenou malým a středním podnikům více zviditelnit, a to zvýšením informovanosti o tomto nástroji.

114. Jedním z návrhů řešení by mohlo být vytvoření odkazů mezi vnitrostátními internetovými stránkami a internetovými stránkami GŘ pro obchod, aby měly malé a střední podniky k asistenční službě snazší přístup. Tento vnitrostátní přenos by mohl pomoci vyřešit rovněž otázku jazyka, která pro malé a střední podniky představuje problém. Malé a střední podniky často požadují, aby byl přístup k důležitým informacím možný v jejich národním jazyce, což pomůže zkrátit vzdálenost mezi malými a středními podniky a orgány EU. To, že se malé a střední podniky mohou o existenci asistenční služby dovědět prostřednictvím internetových stránek ministerstva obchodu daného členského státu, však nepostačuje; nejvhodnější by bylo, aby byly internetové stránky asistenční služby GŘ pro otázky ochrany obchodu určené pro malé a střední podniky rovněž dostupné ve všech úředních jazycích.
115. Dalším návrhem, jak zvýšit účinnost asistenční služby GŘ pro obchod je, aby úředníci přidělení pro tuto službu byli nejen odborníky, pokud jde o evropská pravidla a předpisy související se šetřeními týkajícími se ochrany obchodu, nýbrž aby byli rovněž informováni o zvláštностech malých a středních podniků. V této souvislosti by jedním z možných opatření, jež by bylo možné zvážit (v rámci dalšího odborného vzdělávání, které je pro úředníky Komise povinné), bylo, aby tyto úředníci byli po dobu jednoho týdne „dočasně přidělení“ do malých a středních podniků, zejména těch, které měly v minulosti problémy v souvislosti s nástroji na ochranu obchodu a s nimiž byl za účelem této studie veden pohovor.

(d) Zveřejnění zprávy úředníka pro slyšení k zvýšení průhlednosti a zlepšení znalostí malých a středních podniků

116. Ačkoliv se nejedná o záležitost, která je pro malé a střední podniky specifická, bylo by užitečné, aby byly všechny společnosti, a zejména malé a střední podniky, informovány o zjištěních úředníka pro slyšení ohledně řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, zejména o zjištěních, která popisují problémy, s ohledem na něž se požaduje zásah, a řešení, jež byla nakonec nalezena. Ačkoliv některá řešení mohou být skutečně založena *ad hoc* na zvláštních okolnostech daného případu nebo podniku/podniků, mohou přesto poskytnout určitou představu ohledně podobných záležitostí, jež mohou být nadneseny v budoucích řízeních, a představují další

užitečný prvek informovanosti malých a středních podniků. V rámci různých iniciativ, které může Komise k zvýšení účasti malých a středních podniků v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu přijmout, by mohl úředník pro slyšení účinně zajistit náležité provádění těchto iniciativ, a to za předpokladu, že by tyto iniciativy byly shrnuty například v podobě „osvědčených postupů“⁹².

5.2 Poskytování informací a vysvětlení v konkrétních řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu

117. Zvýšení celkové informovanosti malých a středních podniků o šetřeních týkajících se ochrany obchodu však nepostačuje. Aby se mohly zúčastněné strany (ať už jako výrobci, nebo dovozci/uživatelé) účastnit řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, musí být dostatečně informovány o způsobu, jak by se tato řízení měla na zvláštní případy vztahovat.

5.2.1 Evropská komise

118. Většina malých a středních podniků, které se zúčastnily šetření týkajících se ochrany obchodu, souhlasí s tím, že by Evropská komise mohla v konkrétním případě (aniž by se zapojila do obranné strategie společnosti) malým a středním podnikům pomoci lépe pochopit řízení týkající se nástrojů na ochranu obchodu. Malé a střední podniky by měly zejména obdržet dostatečné vysvětlení, aby pochopily, o co v daném případě jde, jaké jsou možnosti, a zda mají zájem se řízení aktivně zúčastnit, či nikoli. V tomto ohledu je jednou z možností to, aby Komise určila malé a střední podniky, které se účastní šetření EU týkajících se ochrany obchodu, a spolu s nimi přijala individualizovanější následná opatření. V době, kdy je výrobci nebo dovozci/uživatelé z řad malých a středních podniků zaslán dotazník, by Komise mohla například zajistit, aby tyto společnosti pochopily důvody a možné důsledky otázek Komise, přičemž na společnostech je, aby v souladu se svými zájmy stanovily vlastní strategie. To lze uskutečnit zejména tak, že je předání dotazníku výrobcům spojeno s telefonickými hovory Komise s generálními řediteli dotyčných malých a středních podniků. Tyto malé a střední podniky mohou posléze zvážit, zda jejich

⁹² Viz výše poznámka pod čarou č. 3.

zájmy odůvodňují investice do ochrany v daném případě. U nejmenších podniků však mohou být tyto investice nepřiměřené. V tomto případě by mohla být Evropská komise kromě jiných prostředků k usnadnění úlohy malých a středních podniků výjimečně aktivnější.

119. Další způsob poskytování pomoci malým a středním podnikům (který se přímo týká Evropské komise) souvisí s přístupem ke spisům, které neobsahují důvěrné údaje. Malé a střední podniky nemusí být nutně schopny získat přístup ke spisům neobsahujícím důvěrné údaje (náklady, vzdálenost atd.) nebo v případě potřeby zajistit jejich překlad. V tomto ohledu je třeba navrhnout řešení. Prvním řešením, které přichází na mysl, je to, aby Komise umožnila elektronický přístup k těmto spisům neobsahujícím důvěrné údaje. Úplný elektronický přístup ke spisům by měl pro malé a střední podniky mimořádný význam. Máme za to, že Komise již v tomto směru vyvíjí úsilí a že elektronický přístup ke spisům, které neobsahují důvěrné údaje, bude dostupný od roku 2011.

5.2.2 Členské státy

120. Jak bylo uvedeno výše, členské státy by mohly působit jako rozhraní/zprostředkovatelé s Komisí, a tudíž zmírnit problém týkající se pocíťované vzdálenosti mezi malými a středními podniky a Komisí. V tomto ohledu by bylo praktickým řešením uspořádat semináře k „vzdělávání školitelů“, na nichž by Evropská komise vzdělávala úředníky členských států, kteří jsou za poskytování pomoci malým a středním podnikům ve výše uvedeném kontextu odpovědní.
121. Členské státy by zejména mohly malým a středním podnikům pomoci pochopit základní formální nebo procesní prvky související se šetřením, například důsledky pro rozsah definice výrobku.
122. Bez ohledu na program/ideologii obchodní politiky by členské státy měly výrobcům a dovozcům/uživatelům z řad malých a středních podniků poskytovat při zodpovídání základních právních nebo technických dotazů stejnou pomoc.

5.2.3 Obchodní sdružení

123. Většina zúčastněných stran, včetně některých členských států a některých evropských sdružení⁹³, zdůraznila, že účastnit se šetření týkajících se ochrany obchodu a účinně hájit svůj názor mohou pouze malé a střední podniky, které jsou členy sdružení. Skutečností však je, že ne všechna odvětví mají obchodní organizace a že značný počet malých a středních podniků je izolován a není schopen účastnit se smysluplně řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu.
124. Takovéto malé a střední podniky je nutno vybízet, aby vytvářely sdružení *ad hoc*, což by se mohlo uskutečnit v rámci stávající sítě evropských a vnitrostátních sdružení a umožnilo by to sdílení informací a nákladů mezi několika malými a středními podniky a spojení jejich zdrojů s jinými společnostmi v odvětví, které jsou jejich konkurenty. K tomuto vybízení by mělo docházet zejména při příležitosti regionálních workshopů.

5.3 Usnadnění pro malé a střední podniky

5.3.1 Ve fázi před zahájením šetření

(a) Pro výrobce z řad malých a středních podniků

125. Příprava a podání podnětu je úkol, který je většina malých a středních podniků z výše objasněných důvodů schopna zvládnout jen ojedinele. Ve většině případů nemají tyto podniky kapacity ani zdroje potřebné k provedení tohoto úkolu v plném rozsahu. Většina zúčastněných stran proto souhlasí s tím, aby příslušné orgány při určování přiměřenosti důkazů týkajících se dumpingu, újmy a příčinné souvislosti přihlížely ke schopnosti malých a středních podniků podat podnět. Stávající pravidla

⁹³ Viz přepis pohovoru s jedním z členských států. Tento pohovor se uskutečnil v pátek 21. května 2010. Viz rovněž názory jednoho sdružení v rámci jeho odpovědi na otázku č. 19, Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník. Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník jsou dostupné pomocí tohoto odkazu (naposledy prohlíženo dne 14. června 2010): http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/december/tradoc_131986.pdf. Viz názory jednoho sdružení v rámci jeho odpovědi na otázku č. 19, Globální Evropa – Nástroje Evropy na ochranu obchodu v měnícím se světovém hospodářství – Zelená kniha k veřejné konzultaci a dotazník. Viz rovněž přepis pohovoru s jedním sdružením, který se konal ve čtvrtek 22. dubna 2010 v 9:30 hod.

ponechávají Komisi dostatečnou volnost jednání, aby mohla v souladu s tím upravit své postupy a zjednodušit je.

126. Mohl by zejména existovat prostor pro výklad za účelem přizpůsobení druhu důkazů, které Komise k podání podnětu vyžaduje, a Komise by mohla projevit větší pružnost, pokud jde o druh důkazů, které uznává, a jejich zdroj.
127. Měl by se například přezkoumat rozsah, v jakém by bylo možné uznat souhrnné a makroekonomické statistické údaje namísto mikroekonomických údajů, pokud mohou dotyčné malé a střední podniky poskytnout podpůrné a ověřitelné důkazy, jako jsou mikrodata (např. cenové podbízení, zisk/ztráta), k nimž se mohou zúčastněné strany náležitě vyjádřit.
128. Takováto makrodata (např. výroba, spotřeba, podíly na trhu a zaměstnanost) by bylo možné získat rovněž z jiných zdrojů, které nevyžadují aktivní účast malých a středních podniků, například od obchodních sdružení či z jiných spolehlivých zdrojů, namísto od žadatelů z řad malých a středních podniků.
129. Jiným příkladem by mohlo být větší využívání vzorků. Většina případů týkajících se malých a středních podniků zahrnuje značný počet stran a při vlastním šetření se vždy využívá výběr vzorku. Jelikož se při šetření používá vzorek, neexistuje důvod, proč by jej nebylo možné použít rovněž ve fázi podání podnětu, která má méně jednoznačné právní požadavky.
130. Podotýká se, že dvě výše navrhovaná řešení by bylo možné provést rovněž společně, tj. že by Komise mohla získat makro/mikrodata od vzorku malých a středních podniků.
131. Tyto iniciativy k zjednodušení (makrodata a výběr vzorku) by mohly významně snížit zátěž malých a středních podniků. Je nutno rovněž uvést, že při použití vzorku by pro Komisi a členské státy (viz výše) bylo mnohem snazší poskytnout potřebnou pomoc menšímu počtu dotčených stran zařazených do vzorku.

132. Dalším způsobem, jak účast výrobců z řad malých a středních podniků usnadnit, by bylo nezveřejňovat jméno žadatele, pokud o to požádá. Máme za to, že Komise již nejméně dvakrát tento nástroj použila na žádost žadatelů, kteří se obávali odvetných opatření.

(b) Pro dovozce, uživatele a obchodníky z řad malých a středních podniků

133. Komise by mohla požadovat, aby byli v podnětu kromě dovozců uvedeni i významní uživatelé, obchodníci a organizace spotřebitelů, aby je bylo možné upozornit na zahájení šetření a na lhůty stanovené pro společnosti, které se chtějí řízení účastnit.
134. Za tímto účelem by měla Komise spolu s členskými státy stanovit postup, který zajišťuje, aby byly všechny malé a střední podniky, jichž se pravděpodobně nové řízení týká, rychle identifikovány a informovány o zahájení řízení a případně o lhůtách pro registraci účastníků.
135. Dovožci, uživatelé a obchodníci z řad malých a středních podniků a organizace spotřebitelů by mohli být zahrnuti do navrhované informační kampaně Komise a členských států k zlepšení znalostí malých a středních podniků o šetřeních týkajících se ochrany obchodu a znalostí o tom, o co jim v těchto řízeních jde, a o jejich právech.

5.4 Ve fázi šetření

5.4.1 Pro výrobce z řad malých a středních podniků

(a) Výběr vzorku

136. Výběr vzorku by se měl používat systematicky, je-li výrobní odvětví roztříštěné a skládá-li se v zásadě z malých a středních podniků, aby se v co nejširším rozsahu snížila zátěž jednotlivých malých a středních podniků (viz výše). Při použití vzorku je však nutno přihlídnout k riziku narušení v případech, kdy se žádající výrobní odvětví skládá převážně z malých a středních podniků. Založení vzorku (jak je tomu v praxi EU v současnosti) výhradně na největších objemech výroby („největší

reprezentativní objem výroby⁹⁴) má ve většině případů za následek vyloučení malých a středních podniků, které obvykle vyrábějí menší objemy. Ačkoliv Komise v případě týkajícím se obuvi uvedla, že: „*neexistuje právní povinnost zahrnout do vzorku malé a střední podniky (...), jak jednoznačně vyplývá ze znění čl. 17 odst. 1 základního nařízení*“, je-li prováděn výběr vzorku v případě, který se týká velkých i menších společností, byl by tento vzorek vyváženější a reprezentativnější, pokud by zahrnoval rovněž malé a střední podniky.

(b) Hlavní dotazník

137. Odpověď na dotazník představuje pro dotčené strany značnou (ačkoliv nevyhnutelnou) zátěž. Zejména malé a střední podniky nejsou často náležitě vybaveny a nemají potřebné zdroje, aby poskytly odpovědi na tyto dotazníky ve stanovených lhůtách. Je nutno zvážit určitá řešení s cílem usnadnit malým a středním podnikům účast v šetřeních týkajících se ochrany obchodu a zabránit tomu, aby jim byla ukládána nadměrná zátěž. Tato řešení musí usilovat o rovnováhu mezi právními povinnostmi uloženými Komisi, pokud jde o uvedení věcných a právních důvodů jejích rozhodnutí, a omezeními, s nimiž se malé a střední podniky potýkají.
- Dotazníky pro malé a střední podniky „upravené na míru“, které přihlížejí k zvláštním problémům, s nimiž se tyto společnosti setkávají. Mnoho malých a středních podniků, s nimiž byl veden pohovor, kritizovalo skutečnost, že od Komise obdržely velký počet standardních dokumentů/dotazníků. V této souvislosti by bylo možné zvážit, zda je možné, aby byly dotazníky pro malé a střední podniky více upravené na míru, například za účelem většího sladění s jejich účetními systémy, a vypracované po diskusích mezi pracovníky, kteří případy vyřizují, a dotyčnými malými a středními podniky před zahájením řízení. Podle našich informací to je způsob, jakým postupuje asistenční služba pro malé a střední podniky v USA.

⁹⁴ Čl. 17 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 1225/2009 ze dne 30. listopadu 2009 o ochraně před dumpingovým dovozem ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství, a čl. 27 odst. 1 nařízení Rady (ES) č. 2026/97 ze dne 6. října 1997 o ochraně před dovozem subvencovaných výrobků ze zemí, které nejsou členy Evropského společenství.

- Komise by měla malým a středním podnikům umožnit rovněž dodatečnou pružnost, například stanovit prodloužené lhůty, pokud jde o odpovědi na dotazníky a předávání jiných sdělení, informací nebo připomínek k navrhovaným rozhodnutím, která plně zohledňují jejich zvláštní situaci.

- Komise by spolu s členskými státy měla taktéž přezkoumat možnost (je-li zátěž pro dotyčné malé a střední podniky příliš vysoká) pověřit určitého úředníka, aby společnost navštívil a pomohl jí sladit její údaje s požadavky předpisů a postupů, které se šetřeními týkajícími se ochrany obchodu souvisí, aniž by tento úředník vyplnil dotazník, což je úkol, který by byl i nadále povinností společností, jež se chtějí zúčastnit šetření.

5.4.2 Pro dovozce a uživatele z řad malých a středních podniků

138. Kromě výše uvedených poznámek týkajících se dotazníků, které se vztahují i na tuto část, je nutno zmínit rovněž problémy malých a středních podniků při obhajobě jejich názoru ohledně kritéria týkajícího se zájmu Společenství, jež jsou částečně zapříčiněny nedostatečnou průhledností řízení.
139. Dovožci, uživatelé a obchodníci z řad malých a středních podniků se domnívají, že při posuzování zájmu Společenství hrají jen malou (pokud vůbec nějakou) úlohu. To je nutno napravit a níže jsou uvedena některá možná opatření:
- Komise by měla při posuzování zájmu Společenství věnovat názorům malých a středních podniků zvláštní pozornost.

 - Existuje-li velký počet malých a středních podniků, jichž se opatření pravděpodobně dotknou, měla by Komise zvážit použití vzorku k posouzení možných negativních účinků opatření na dotčené společnosti.

 - Ačkoliv je při posouzení nákladů/přínosů možných opatření nutno vzít v úvahu relativní hospodářský význam stran, které svá stanoviska předložily, je třeba přihlídnout rovněž k zvláštní zranitelnosti malých a středních podniků. V případě účasti malých a středních podniků je ve zjištěních vždy nutno zohlednit jejich

stanoviska a tvrzení a to by se mělo provést odděleně od zvážení zájmů větších společností.

140. Velká většina malých a středních podniků, s nimiž byl veden pohovor a které podaly připomínky ohledně větší průhlednosti při uplatňování kritéria týkajícího se zájmu Společenství, patřila k dovozcům a uživatelům. Výrobci z řad malých a středních podniků však rovněž tvrdili, že se výše uvedené body týkající se posouzení zájmu Společenství týkají i jich, zejména pokud byla těmto výrobcům nejen způsobena újma, nýbrž pokud v sázce bylo rovněž jejich přežití.

5.4.3 Sledování řízení

141. Elektronický přístup ke spisu neobsahujícímu důvěrné údaje, který (jak bylo zmíněno výše) Komise hodlá zavést jako budoucí funkci nových internetových stránek GŘ pro obchod, by pro mnoho malých a středních podniků představoval velkou pomoc při sledování řízení, aniž by tyto podniky musely vynakládat dodatečné náklady na vyslání zaměstnance do Bruselu nebo najmutí místního zástupce, aby zkontroloval spis neobsahující důvěrné údaje.

5.4.4 Komunikace s členskými státy

142. Problémy malých a středních podniků, pokud jde o přístup k členským státům, jsou skutečností. Jediným způsobem, jak toto částečně napravit, je aktivitou sdružení na evropské a vnitrostátní úrovni. Z těchto a jiných obecnějších důvodů by Komise a členské státy měly důrazně podporovat rozvoj sdružení a členství malých a středních podniků v těchto sdruženích.

5.5 V prováděcí fázi

5.5.1 Pro výrobce z řad malých a středních podniků

- (a) Evidence a uložení cel se zpětným účinkem může omezit obcházení

143. Výrobci z řad malých a středních podniků mohou být více povzbuzeni k účasti v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, pokud by věděli, že možnost dosáhnout evidence dovozu je mnohem pravděpodobnější. Evidence funguje jako poměrně přesvědčivý nástroj, který účastníky na trhu odrazuje od zásobování se dováženými výrobky v období mezi zahájením šetření a přijetím prozatímních opatření. Toto období může obvykle trvat přibližně šest měsíců a může postačovat k takovému zvýšení úrovně zásob dováženého výrobku, že by prozatímní a konečná cla neměla po přijetí stejný účinek.
144. Evidence je rovněž účinná pouze tehdy, vede-li k uložení opatření rovněž na zboží, které již bylo dovezeno a zaevidováno. Pro výrobce z řad malých a středních podniků by byl současný účinek evidence a uložení opatření se zpětným účinkem obzvláště prospěšný.

5.5.2 Pro dovozce a uživatele z řad malých a středních podniků

145. Požadavek dovozců/uživatelů, aby bylo dodržována povinná 30 denní lhůta mezi zveřejněním prozatímních opatření a jejich uplatňováním, aby se prozatímní opatření nevztahovala na zboží, pro něž byla smlouva podepsána před uložení prozatímních opatření, nebo na zboží, které bylo odesláno před uložení těchto opatření a v době jejich přijetí se však dosud nacházelo na moři, vyvolává vážné praktické problémy: problém související s kontrolou, riziky obcházení a pokračováním dovozu dumpingových výrobků po neurčitou dobu po uložení prozatímních opatření. Ačkoliv požadavek týkající se prvních dvou výše uvedených situací se jeví jako nereálný, požadavek týkající se třetí situace, tj. zacházení se zbožím, které se v době přijetí prozatímních opatření nachází na moři, si zasluhuje další zvážení ze strany Komise.
146. Dovážejícím malým a středním podnikům by bylo možné poskytnout pomoc rovněž v posledních fázích šetření, mohou-li snadno obdržet pokyny ohledně možnosti a podmínek, za nichž lze dosáhnout přezkumu opatření nebo poskytnutí náhrady v souvislosti s opatřeními. Komise a členské státy by mohly za tímto účelem uvádět zvláštní doporučení na svých internetových stránkách a rovněž vyškolit úředníky, kteří se přímo zabývají malými a středními podniky, aby mohli účinněji pomáhat

dovozcům z řad malých a středních podniků. Tyto pokyny by mohly být zahrnuty rovněž mezi témata regionálních workshopů, které může Komise uspořádat ve spolupráci s Evropským parlamentem či vnitrostátními parlamenty a vnitrostátními správními orgány. Za účelem lepšího šíření příslušných informací by mimoto bylo možné odvětvovým sdružením a obchodním komorám v celé EU rozeslat zvláštní brožury, které dovozce/uživatele informují o všech těchto právech.

5.6 Předběžný závěr

147. Výše uvedená doporučení nejsou vyčerpávající a jsou omezena na opatření, která lze provést ve stávajícím právním rámci. Útvary Komise, které se zabývají šetřeními týkajícími se ochrany obchodu, by však skutečně mohly přispět k usnadnění účasti malých a středních podniků na tomto šetření, a to tím, že takové usnadnění vytýčí jako prioritu politiky a přijmou zvláštní opatření, jak jsou navrhována v této kapitole.

6. ŘÍZENÍ VE TŘETÍCH ZEMÍCH A EVROPSKÉ MALÉ A STŘEDNÍ PODNIKY

6.1 Účast společností z EU je prozatím omezená, to se však může změnit

148. Ačkoliv se malé a střední podniky méně orientují na vývoz než větší společnosti (pouze 13 % z nich své výrobky vyváží a jejich vývoz představuje podle odhadů pouze 10 % vývozu EU), přesto ze statistického hlediska čelí značnému riziku, že budou účastníky řízení týkajících se nástrojů na ochranu obchodu, která zahájí třetí země.
149. Ve skutečnosti existuje přibližně 1,6 milionů malých a středních podniků, které vyvázejí své výrobky na zahraniční trhy, a počet antidumpingových řízení proti vývozcům z EU se sice od 90. let minulého století snížil, je však i nadále významný; v posledních třech letech (2007 až 2009 včetně) bylo proti vývozu EU zahájeno celkem 41 řízení, z nichž se 9 týkalo celé EU a 32 jednotlivých členských států⁹⁵.
150. Pokud se těchto řízení účastní malé a střední podniky, může to pro ně mít obzvláště katastrofální následky, jelikož většina z nich má vzhledem k omezeným zdrojům tendenci soustředit svůj vývoz na omezený počet trhů na rozdíl od velkých společností, které své výrobky vyvázejí do většího počtu míst určení.
151. Vývoz na dané trhy proto může pro tyto podniky představovat zásadní část jejich obrátu a rozdíl mezi ziskem a ztrátou a někdy dokonce mezi přežitím a odchodem. Za této situace může být aktivní účast těchto společností v šetřeních týkajících se jejich vývozu zásadní.

⁹⁵ Některé země zahajují řízení proti celé EU; jiné zahajují řízení proti jednotlivým členským státům. Statistiky WTO pokládají řízení zahájené proti EU s ohledem na výrobek X za jedno šetření, zatímco šetření týkající se Francie, Německa a Spojeného království s ohledem na výrobek X by se počítala jako tři šetření. To vede k poněkud narušené představě o počtu řízení zahájených proti EU, který je nižší než součet řízení proti EU a řízení vedených proti jednotlivým členským státům, a o počtu řízení zahájených proti jednotlivým členským státům, který je vyšší, než je uvedeno u jednotlivých zemí. Pro získání přesné představy o počtu řízení týkajících se například německého vývozu je nutno k osmi řízením zahájeným proti Německu přičíst přinejmenším některé z devíti řízení zahájených proti celé EU.

6.2 Potíže vývozců z řad malých a středních podniků, kteří se účastní řízení ve třetích zemích

152. Vzhledem k nedostatečným odborným znalostem a zdrojům je pro vývozce z řad malých a středních podniků v EU účast v zahraničních řízeních obzvláště obtížná. Potíže, s nimiž se potýkají, mají podobnou povahu jako problémy zjištěné s ohledem na účast malých a středních podniků v řízeních EU, jsou však naléhavější vzhledem k vzdálenosti a rozdílům mezi dotčenými zeměmi a EU, pokud jde o jazyk a postupy.

6.2.1 Nedostatečná informovanost

153. Za prvé, i když jsou tyto podniky informovány včas, nemusí si vždy uvědomit nebezpečí, jaké tato řízení pro jejich vývoz na dotyčný trh představují.

154. Pokud si to uvědomují, mohou být přesto kvůli nedostatečným zdrojům a odborným znalostem často v pokušení nereagovat na žádosti správního orgánu o informace z toho důvodu, že objem obchodu na dotyčném trhu neodůvodňuje náklady na obhajobu.

6.2.2 Praktické problémy, s nimiž se mohou potýkat vývozci z řad malých a středních podniků

155. Vývozci se potýkají s řadou problémů:

- jazyková bariéra vyžadující náklady na tlumočení a překlady;
- prodlevy v komunikaci, které znamenají, že je obtížnější dodržet stanovené lhůty;
- zvláštnosti antidumpingových řízení v ostatních zemích, které mohou znamenat další komplikace; někdy svévolný postup v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu v zemích, které jsou novými uživateli těchto nástrojů, což může vést k nespravedlivým výsledkům pro dotyčné výrobce;

- vzdálenost, jež vylučuje přímý kontakt a účast v řízení a která často vyžaduje externí pomoc a rovněž podporu ze strany místních odběratelů.

6.2.3 Podpora dostupná v současnosti a její omezení

156. Komise, která má útvar odpovědný za sledování šetření zahájených třetími zeměmi, může pro malé a střední podniky představovat velkou pomoc, ačkoliv v rámci tohoto útvaru není pro malé a střední podniky stanovena žádná zvláštní politická priorita nebo nástroj.
157. Ačkoliv tento útvar nemůže společnosti zastoupit, může odpovědět na žádosti o faktické informace, poskytnout pokyny a zajistit, aby dotyčný správní orgán plně dodržoval požadavky WTO, či na něj jinak vyvíjet tlak, aby tak činil.
158. Zkušenosti prokazují, že zásahy Komise, které jsou dobře připravené a náležitě koordinované s dotčenými členskými státy a společnostmi, mohou mít u orgánů ve třetích zemích značnou váhu. Přitom může Komise nejen významně snížit zátěž společností v EU, nýbrž jim rovněž zajistit silnější postavení při obhajobě jejich zájmů u dotčených orgánů.
159. Ačkoliv je Komise aktivní a zúčastnila se řady nedávných řízení, její úlohu by bylo možné podstatně zvýšit, pokud by se přímo a aktivněji zapojily místní delegace EU (v zemích, v nichž jsou takové delegace přítomny) a velvyslanectví členských států, než jak tomu je v současnosti. Za tímto účelem by měli být v delegacích a na velvyslanectvích členských států (přínejmenším těch států, jejichž vývozci jsou nejčastěji terčem zahraničních šetření), které se nacházejí v zemích, jež se často uchylují k nástrojům na ochranu obchodu, jmenováni jako kontaktní osoby úředníci, kteří byli Komisí náležitě vyškoleni.
160. To se vzhledem k pravděpodobnosti, že se počet řízení zahájených novými uživateli nástrojů na ochranu obchodu bude i nadále zvyšovat, jeví o to vhodnější. Ačkoliv většina těchto řízení bude zaměřena na vývoz z ostatních rozvíjejících se nebo rozvojových zemí, řada z nich se bude pravděpodobně týkat vývozu z EU.

161. Posílením sítě úředníků s odbornými znalostmi v oblasti šetření týkajících se ochrany obchodu si EU zajistí možnost podrobněji sledovat postupy třetích zemí a vyvíjet větší tlak na jejich orgány, aby dodržovaly požadavky WTO. Umožní to rovněž poskytovat větší přímou podporu společnostem účastnícím se těchto řízení, zejména společnostem, které to potřebují nejvíce, tj. malým a středním podnikům.
162. Avšak jakákoli podpora ze strany Komise a členských států neodstraní nutnost, aby se řízení účastnily přímo jednotlivé společnosti. Malé a střední podniky jsou proto vzhledem k nedostatečným zdrojům a odborným znalostem v tomto ohledu obzvláště znevýhodněny.
163. V případě účasti řady společností z daného odvětví by řešením mohlo být sdílení nákladů na spolupráci při řízení, což lze provést pod záštitou obchodní/odvětvové organizace nebo obchodní komory. Tyto subjekty mohou obecně pro jednotlivé společnosti představovat velkou pomoc a měly by být vybízeny, aby v těchto případech zasáhly a poskytly společnostem pomoc. Je-li náležitě organizována, může kombinace takovéto podpory s podporou útvarů Komise, členských států a místních úředníků EU významně snížit problémy malých a středních podniků při řízeních ve třetích zemích a zajistit v takových případech jejich účinnou obhajobu.

6.3 Navrhovaná řešení s ohledem na potíže, s nimiž se vývozci z řad malých a středních podniků setkávají ve třetích zemích

6.3.1 Vyšší celková informovanost malých a středních podniků

164. Důležitým nástrojem k poskytování obecných informací malým a středním podnikům, které se chtějí o šetřeních třetích zemí týkajících se ochrany obchodu dovědět více nebo kterých se týká zahájené šetření, je nový „Průvodce pro vývozce EU“, jenž byl Komisí zveřejněn počátkem října 2010 (ve všech úředních jazycích EU) a který by měl malým a středním podnikům pomoci zejména s ohledem na problém související se získáváním takových informací. Průvodce, který je k dispozici na internetových stránkách GŘ pro obchod, byl rozeslán členskými státy

a sdružením EU / vnitrostátním sdružením a bude rovněž zaslán komorám EU v zahraničí, jakož i delegacím EU ve třetích zemích.

165. Malé a střední podniky mohou další informace získat taktéž na internetových stránkách GŘ pro obchod, které nyní obsahují rovněž shrnutí hlavních charakteristik právních předpisů v oblasti ochrany obchodu v nejdůležitějších třetích zemích, které jsou uživateli nástrojů na ochranu obchodu, jakož i seznam probíhajících šetření zahájených třetími zeměmi a opatření platných v zahraničí s možností vyhledávání. Tento seznam je mimoto přímo spojen s databází údajů o přístupu na trh (MADB - <http://madb.europa.eu/mkacddb2/indexPubli.htm>) a malé a střední podniky, které v databázi MADB hledají obecnější informace, budou automaticky informovány rovněž o případných opatřeních na ochranu obchodu, která se na vývoz daného výrobku do vybrané třetí země vztahují.
 166. Jiným nástrojem, který již byl k zvýšení informovanosti o nástrojích EU na ochranu obchodu navržen, je pořádání regionálních workshopů. Program workshopů by měl zahrnovat rovněž šetření třetích zemí a měl by umožnit malým a středním podnikům vysvětlit, jak mohou obdržet informace o těchto šetřeních týkajících se ochrany obchodu včas a jak může Komise nebo členské státy této kategorii podniků pomoci.
 167. Významnou úlohu při zvyšování informovanosti mohou hrát rovněž obchodní/odvětvová sdružení a obchodní komory tím, že zajistí spolupráci a sdílení nákladů, zejména u členů z řad malých a středních podniků, které své výrobky vyvážejí do zemí mimo EU.
 168. Obecnou úlohu při poskytování informací by mohli rovněž hrát jednotliví členové Evropského parlamentu, kteří mohou malé a střední podniky ve svých volebních obvodech informovat o příslušných kontaktních místech v členských státech / Komisi, u nichž si lze vyžádat další podporu v technických záležitostech.
- 6.3.2 Poskytování informací malým a středním podnikům ve vztahu ke konkrétnímu šetření**

169. V souladu s předpisy WTO Komise v současnosti v případě, že je orgánem třetí země vyrozuměna o zahájení šetření, předává tyto informace kontaktním místům v dotčených členských státech, přičemž společnosti mohou aktuální informace obdržet prostřednictvím automatického e-mailu v rámci systému RSS.
170. Zdá se, že mezi Komisí a členskými státy tento systém funguje dobře, je však méně zřejmé, jak jsou informace následně rozesílány všem dotčeným vývozcům. Jak bylo uvedeno výše, určení vývozců, jichž se šetření týká, často vyvolává problémy, zejména v případě malých vývozců. Kontaktní osoby, s nimiž jsme hovořili v členských státech a obchodních komorách, u nás nevyvolávaly dojem, že systém informování je zcela spolehlivý. Společnost, která se o zahájení řízení doví pozdě, může být značně znevýhodněna. Je proto nezbytné, aby byly informace o zahájení šetření týkajícího se určitého výrobku sděleny včas všem společnostem, jichž se šetření týká, a aby byla přijata přiměřená praktická opatření, která systematické a okamžité informování společností zajistí.
171. Navrhuje se proto, aby byla zřízena stálá, jednoznačná a snadno dostupná síť kontaktních osob v Komisi, správních orgánech členských států, místních delegacích EU, na velvyslanectvích členských států a v odvětvových organizacích za účelem poskytování účinné pomoci malým a středním podnikům, které jsou účastníky řízení v zahraničí. Měla by existovat jednoznačně stanovená kontaktní místa, na něž se mohou společnosti v EU obrátit, aby si vyžádaly informace a rady, pokud jde o to, jak se mohou co nejlépe hájit, a získaly přitom pomoc. Měl by existovat rovněž jednoduchý, přímočarý postup dohodnutý na úrovni EU, který stanoví kroky, jež mají jednotliví účastníci podniknout, pokud se společnosti v EU týká zahraniční řízení, a který zajistí poskytování náležité pomoci a přiměřenou koordinaci mezi příslušnými útvary.
172. Tuto úlohu by mohla zejména v případě malých a středních podniků hrát asistenční služba určená pro tuto kategorii podniků, která by mohla být centralizovaným systémem v rámci GR pro obchod, jenž koordinuje všechny otázky/záležitosti týkající se malých a středních podniků, a to:

- zajištěním, aby byly všechny dotčené společnosti náležitě informovány a byly si plně vědomy toho, o co jim v těchto řízeních jde, a aby rozuměly procesu šetření, který se mezi jednotlivými zeměmi někdy značně liší;
- vybízením společností, které mají značné zájmy na dotčeném trhu, aby při šetření spolupracovaly a aktivně obhajovaly svůj postoj;
- poskytnutím (odůvodňují-li to okolnosti daného případu) vysvětlení, jak odpovědět na dotazník třetí země.

6.3.3 Ostatní možné iniciativy, včetně zjednodušení

173. Příslušné útvary Komise by mohly být malým a středním podnikům nápomocny rovněž prostřednictvím častých kontaktů s orgány třetích zemí, pokud jde o technické záležitosti, které mohou zahrnovat průhlednost řízení, ochranu důvěrných údajů, používaný jazyk atd. Tato úzká spolupráce by mohla vytvořit komunikační kanál, který lze v případě potřeby snadno využít ve prospěch malých a středních podniků. V Komisi například v současnosti existuje pracovní skupina s orgány třetích zemí, pod jejíž záštitou může v rámci konkrétního šetření své protějšky upozornit na skutečnost, že některé dotazníky byly pro střední a malé podniky v EU příliš zatěžující.

7. ZÁVĚREČNÉ POZNÁMKY

174. Na základě rozsáhlého průzkumu, který autoři v rámci této studie uskutečnili, se jednoznačně ukázalo, že malé a střední podniky jsou při účasti v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu značně znevýhodněny, a to jako žadatelé nebo jako dovozci či uživatelé.
175. Za prvé, malé a střední podniky obvykle vědí jen málo (pokud vůbec něco) o existenci a fungování nástrojů na ochranu obchodu. I když jsou o existenci těchto nástrojů informovány, obvykle neznají důsledky a/nebo přínosy, které mohou z jejich účasti v konkrétním řízení vyplývat, nebo si nejsou vědomy významu aktivní účasti v těchto řízeních pro společnosti. Malé a střední podniky se mimoto v průběhu šetření potýkají se zvláštními problémy, jako je obtížný a zdlouhavý proces podávání podnětu, složitost dotazníků nebo problémy při obhajobě jejich postoje při posuzování zájmu Společenství.
176. Tyto zvláštní potíže znamenají, že je odůvodněné a vhodné, aby (na rozdíl od stávající praxe) měly malé a střední podniky v řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu prospěch ze zvláštního zacházení, které by bylo přizpůsobeno jejich zvláštním potřebám. To je nezbytné předně proto, aby jim v těchto řízeních nebyla ukládána nepřiměřená zátěž. Toto zvláštní zacházení je dále také v souladu s obecnou politikou Unie vůči malým a středním podnikům a obecnými zásadami právních předpisů WTO a EU, podle nichž je při zacházení s hospodářskými subjekty nutno vzít v úvahu jejich zvláštní situaci a znevýhodnění.
177. Toto zvláštní zacházení by mohlo sestávat z níže uvedených akcí nebo opatření:

Zvýšení (celkové) informovanosti

- regionální workshopy
- vyšší zapojení členských států jako „rozhraní“
- lepší fungování asistenční služby GR pro obchod

Poskytování informací a vysvětlení (v konkrétních řízeních týkajících se nástrojů na ochranu obchodu)

- Evropská komise
- členské státy
- obchodní sdružení

Usnadnění

Výrobci z řad malých a středních podniků

- povaha důkazů požadovaných pro podání podnětu (makrodata)
- výběr vzorku
- hlavní dotazník (upravený na míru)
- průhlednost při uplatňování kritéria týkajícího se zájmu EU
- lepší přístup ke spisu, který neobsahuje důvěrné údaje

Dovozci a uživatelé z řad malých a středních podniků

- lepší informování o řízení
- hlavní dotazník (upravený na míru)
- průhlednost při uplatňování kritéria týkajícího se zájmu EU
- lepší přístup ke spisu, který neobsahuje důvěrné údaje
- lepší předvídatelnost u přepravovaného zboží

ŘÍZENÍ VE TŘETÍCH ZEMÍCH

- celková vyšší informovanost
- poskytování informací malým a středním podnikům ve vztahu ke konkrétním šetřením
- přínosy plynoucí z dvoustranných kontaktů mezi EU a třetími zeměmi